

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dokonanej w dniach 16-18 czerwca 2016 r. przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:

przewodniczący: dr hab. Tadeusz Bąk - ekspert PKA

członkowie:

- 1. dr hab. Sławomir Przybyliński – ekspert PKA**
- 2. dr hab. Leon Szot – ekspert PKA**
- 3. dr hab. Jolanta Żyśko – ekspert ds. jakości kształcenia**
- 4. dr hab. Kamil Kardis – ekspert ds. międzynarodowych**
- 5. mgr Michał Goszczyński – ekspert ds. doktoranckich**
- 6. mgr Marcin Wojtkowiak – ekspert ds. pracodawców**
- 7. Adam Subotkowski – ekspert ds. studenckich**
- 8. mgr Karolina Martyniak – ekspert ds. formalno-prawnych**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizytacja zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w związku z oceną instytucjonalną działalności Wydziału Pedagogiki i Psychologii została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Ocena instytucjonalna na Wydziale została przeprowadzona po raz pierwszy.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni oraz raportami z dotychczas ocenionych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. Podczas spotkania Zespołu wizytującego dokonano ostatecznej weryfikacji harmonogramu przebiegu wizytacji oraz przydziału zadań poszczególnych ekspertów. Zespół podzielił się także wstępnie dostrzeżonymi uwagami.

Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, podczas którego ze strony Zespołu przedstawiono cel wizyty, charakterystykę oceny instytucjonalnej, zakres spraw będących przedmiotem oceny poszczególnych członków Zespołu oraz ich rolę w dokonywanej ocenie. Dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W trakcie wizytacji Zespół odbył spotkania z interesariuszami wewnętrznymi: studentami, doktorantami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi Wydziału, w tym z administracją oraz

interesariuszami zewnętrznymi: pracodawcami będącymi przedstawicielami rynku pracy. W trakcie pobytu odbyło się także spotkanie z Kierownikiem studiów doktoranckich oraz osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, a także indywidualne spotkania z Dziekanem, Prodziekanami, osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie kierunków studiów, za badania naukowe, praktyki, przedstawicielem Samorządu Studentów, Doktorantów. Przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Eksperti Zespołu Oceniającego wielokrotnie wymieniali swoje uwagi dotyczące pozyskanych informacji, pozostały czas wykorzystywano na pracę własną członków Zespołu. Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań przydzielonych zadań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformowała władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY INSTYTUCJONALNEJ

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni		X			
2. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia		X			
3. Efektywność polityki kadrowej realizowanej w jednostce		X			
4. Zapewnienie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej¹ zgodnie ze strategią rozwoju jednostki		X			
5. Współdziałanie z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi	X				
6. Funkcjonowanie systemu wsparcia studentów i doktorantów		X			
7. Jakość kształcenia na studiach doktoranckich		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, tytuł i stopień naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz tytuł i stopień w zakresie sztuki.

8. Jakość kształcenia na studiach podyplomowych		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni

1.1 Jednostka rozpoznaje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym i wykorzystuje tę wiedzę do określenia w strategii rozwoju celów i wyznaczenia priorytetów.

1.2 Jednostka określiła i realizuje politykę jakości kształcenia, zgodną z misją i strategią rozwoju uczelni, sprzyjającą doskonaleniu procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów, poziomach, profilach i formach realizowanego kształcenia. *

1.3 Jednostka monitoruje realizację strategii, mając na względzie efektywne wykorzystanie potencjału naukowego, dydaktycznego i materialnego w celu pomnażania osiągnięć w zakresie określonych celów strategicznych.

1.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w dziedzinach nauki związanych z kierunkami studiów o profilu ogólnoakademickim oraz/lub w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, w których prowadzone są studia doktoranckie, a także uwzględnia wyniki tych badań w procesie kształcenia na wszystkich realizowanych poziomach studiów. *

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

Kryterium 1.1.

UMCS w Lublinie posiada opracowaną strategię rozwoju (uchwała nr XXII –40.11/12 Senatu Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie strategii rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Nakreślono w niej m.in. misję Uczelni oraz wizję, cele strategiczne i operacyjne. "Misją Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest kształcenie na wysokim poziomie, dające absolwentom wiedzę i umiejętności niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej lub kariery naukowej, prowadzenie badań wnoszących istotny wkład w rozwój nauki i gospodarki oraz wspieranie rozwoju Lublina i województwa lubelskiego poprzez prowadzoną działalność dydaktyczną, badawczą i kulturalną oraz promocję regionu w kraju i za granicą." Natomiast cele strategiczne prezentują się następująco: Cele strategiczne w obszarze kształcenia to: Umiejzynarodowienie kształcenia; Poprawa jakości kształcenia; Poprawa warunków studiowania. Cele strategiczne w obszarze badań naukowych to: Poprawa jakości badań naukowych; Zwiększenie przychodów z działalności badawczej; Umiejzynarodowienie badań. W obszarze relacji z otoczeniem: Budowanie trwałych więzi pomiędzy UMCS a otoczeniem; Budowa pozytywnego wizerunku UMCS; Wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu w działalności UMCS. W perspektywie procesów wewnętrznych cele strategiczne UMCS to: Poprawa procesów wsparcia podstawowej działalności UMCS; Stabilizacja sytuacji finansowej UMCS; Poprawa zarządzania strategicznego uczelnią. W perspektywie rozwoju wyróżniono następujące cele strategiczne: Rozwój kapitału ludzkiego; Poprawa zarządzania majątkiem uczelni; Zacieśnienie współpracy z uczelniami z Lublina. Własną strategię rozwoju korespondującą ze strategią uczelnianą posiada Wydział Pedagogiki i Psychologii (Uchwała Nr 13/54/2014 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie strategii rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej). W Strategii rozwoju Wydziału do roku 2019 czytamy, iż misją Wydziału jest: "wszechstronne wspieranie rozwoju naukowego pracowników oraz potencjału dydaktycznego Wydziału w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie współczesnej pedagogiki i psychologii; - tworzenie warunków umożliwiających studentom nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do podjęcia pracy zawodowej i prowadzenia badań naukowych; - efektywna współpraca ze środowiskiem zewnętrznym." Wydział w tych wymiarach spełnia swoje zadania na właściwym poziomie, mając świadomość priorytetów swojej działalności naukowo-badawczej oraz dydaktycznej. Wydział PiP z wieloletnią tradycją kształcenia studentów posiada swoje istotne miejsce na rynku edukacyjnym, zarówno regionalnym, jak i ogólnopolskim. Zdecydowanie rozpoznaje i ma świadomość swojej roli i pozycji w rodzimej akademickiej przestrzeni. Jednostka czyni to coraz intensywniej wsłuchując się m.in. w głos i potrzeby potencjalnych pracodawców - interesariuszy zewnętrznych kreujących otoczenie społeczno-gospodarcze.

Kryterium 1.3.

W strategii rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zapisano cele strategiczne do jakich powinno się dążyć, jakie powinno się osiągać. Główne z nich to: 1. nauka, a w jej obrębie "utrzymanie pozycji jednego z wiodących krajowych ośrodków akademickich w obszarze pedagogiki i osiągnięcie takiego statusu w zakresie psychologii"; 2. dydaktyka - "utrzymanie pozycji lidera w zakresie

kształcenia kadr pedagogicznych i psychologicznych w regionie"; 3. organizacja - "osiągnięcie wyniku finansowego umożliwiającego realizację założonych celów naukowych i dydaktycznych". W poszczególnych obszarach wyszczególniono także szczegółowe cele strategiczne oraz cele operacyjne. W obszarze nauki: doskonalenie jakości badań naukowych, zwiększenie przychodów z działalności naukowej, umiędzynarodowienie badań, popularyzowanie wyników badań i prowadzonej działalności badawczej. W obszarze dydaktyki: doskonalenie jakości kształcenia, umiędzynarodowienie kształcenia, rozszerzenie oferty dydaktycznej, poprawa warunków studiowania. W obszarze organizacji: procesy wewnętrzne, relacje z otoczeniem. Analizując następnie poszczególne cele operacyjne zamieszczone w wydziałowym dokumencie, widać istotne poczynania Jednostki w kierunku urzeczywistniania nakreślonych celów. Widoczne są w szczególności poczynania wspierające działania pracowników w zakresie uzyskiwania tytułów naukowych oraz stopnia doktora habilitowanego, czy też sukcesywne wzmacnianie potencjału naukowego ze szczególnym zwróceniem uwagi na awanse na tytuł naukowy profesora, ale także premiowanie pracowników uzyskujących znaczące wyniki w pracy naukowej. W działalności naukowej ważne wydaje się aplikowanie o granty badawcze oraz zwiększenie aktywności Wydziału w międzynarodowej przestrzeni naukowo – badawczej, w tym poszerzenie zakresu odbywanych staży (krajowych i zagranicznych) oraz uczestnictwa w konferencjach zagranicznych, czego zarówno Władze Wydziału, jak i pracownicy mają świadomość i co uwidacznia się po analizie dokumentacji. Warto wskazać na inny ważny aspekt, a mianowicie doskonalenie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym regionu, a tym samym uwzględnianie głosu interesariuszy m.in. w ewaluacji procesu kształcenia, dostosowywaniu programów kształcenia określonych specjalności do aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy. Wobec powyższego, ale również innych ważnych poczynania Wydziału we wspomnianych wyżej obszarach należy pozytywnie odnieść się do procesu monitorowania realizacji strategii w zakresie stopniowego i etapowego osiągnięcia poszczególnych przyjętych celów strategicznych.

Kryterium 1.4.

Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS prowadzi badania naukowe na odpowiednim poziomie, w ostatniej ocenie parametrycznej uzyskał kategorię B. Warto wskazać, iż zdecydowanie wzmocnienie kadry naukowej Wydziału w ostatnich kilku latach (szereg habilitacji i tytułów profesorskich), a tym samym pomnożenie potencjału publikacyjnego, może skutkować podjęciem próby uzyskania wyższej kategorii. Działalność naukowa pracowników prowadzona jest przede wszystkim w obszarze nauk społecznych i humanistycznych, czyli w obszarach kształcenia studentów na Wydziale (kierunki - animacja kultury, pedagogika, pedagogika specjalna, praca socjalna, psychologia) oraz na studiach doktoranckich – dyscyplina pedagogika (studia stacjonarne i niestacjonarne) oraz dyscyplina psychologia (studia niestacjonarne). Wydział posiada uprawnienia do doktoryzowania oraz uprawnienia habilitacyjne z pedagogiki oraz do doktoryzowania z psychologii.

Badania naukowe pracowników Wydział finansowane są przede wszystkim ze środków badań statutowych. Zasady finansowania aktywności naukowo-badawczych są transparentne. Potwierdzono to na spotkaniu ZO PKA z Kadrami Wydziału oraz omawiano na spotkaniu z osobami odpowiedzialnymi na Wydziale za politykę kadrową. W dokumentacji Wydziału znajdują się sprawozdania pracowników z wykorzystania przyznanych im środków, o które aplikowali, składając stosowne wnioski o możliwość uzyskania finansowania przedsięwzięć badawczych. Niniejsze wnioski pod względem merytorycznym oceniają komisje funkcjonujące na poziomie Instytutu Pedagogiki i Instytutu Psychologii. W dokumentacji wydziałowej znajdują się również zbiorcze protokoły odbioru i oceny zadań badawczych wykonanych w poszczególnych latach, w tym 2013, 2014, 2015. Aktywność pracowników Wydziału przedstawia się następująco: 2013 r. – 22 monografie w języku polskim, 1 monografia w języku ukraińskim, 1 monografia pod redakcją w języku angielskim, 4 monografie pod redakcją w języku ukraińskim, 12 monografii pod redakcją w j. polskim, 23 rozdziały w pracach zbiorowych anglojęzycznych, 108 rozdziałów w pracach zbiorowych polskojęzycznych. Publikacje w czasopismach naukowych: lista A – 16, lista C – 2, lista B - 44, inne czasopisma zagraniczne – 28, inne publikacje – 10 (razem 271 publikacji). 2014 r. – 15 monografii w języku polskim, 1 monografia w języku ukraińskim, 4 monografie pod redakcją w języku angielskim, 13 monografii pod redakcją w j. polskim, 29 rozdziałów w pracach zbiorowych anglojęzycznych, 129 rozdziałów w pracach zbiorowych polskojęzycznych. Publikacje w czasopismach naukowych: lista A – 7, lista C – 9, lista B - 57, inne czasopisma zagraniczne – 11, inne publikacje – 12 (razem 287 publikacji). 2015 r. – 28 monografii w języku polskim, 1 monografia w języku ukraińskim, 1 monografia pod redakcją w języku angielskim, 25 monografie pod redakcją w języku polskim, 32 rozdziały w pracach zbiorowych obcojęzycznych, 123 rozdziały w pracach zbiorowych polskojęzycznych. Publikacje w czasopismach naukowych: lista A – 3, lista C – 3, lista B - 94, inne czasopisma zagraniczne – 8, inne publikacje – 5 (razem 323 publikacje). Z powyższego zestawienia wynika, iż wskaźniki liczbowe publikacji

każdego roku przewyższają rok uprzedni. Dominują ciągle publikacje w postaci rozdziałów w monografiach, lecz konkluzja komisji oceniającej jest taka, by wspierać oraz motywować pracowników do publikowania własnych wyników badań w czasopiśmie punktowanym.

Świadectwem aktywności naukowej pracowników Wydziału mogą być także wydawane na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS dwa punktowane periodyki: „Lubelski Rocznik Pedagogiczny” (10 pkt.), „Annales Universitatis Pedagogica i Psychologia” (8 pkt.).

Uczelnia/Wydział stwarza także pracownikom naukowo-dydaktycznym właściwe warunki do rozwoju organizowania i uczestnictwa w konferencjach naukowych. Pracownicy Wydziału w rozmowach z członkami ZO PKA bardzo pochlebnie wypowiadali się o otrzymywanym wsparciu, w tym finansowym w przedmiotowym zakresie. W ostatnich trzech latach kadra organizowała konferencje oraz czynnie uczestniczyła w konferencjach polskich i międzynarodowych poświęconych różnorodnej problematyce ulokowanych w strukturze własnych zainteresowań naukowo-badawczych. Dla przykładu w roku 2015 w Instytucie Pedagogiki 151 osób uczestniczyło w 60 konferencjach międzynarodowych, 78 osób uczestniczyło w 53 konferencjach krajowych. Natomiast w Instytucie Psychologii 40 osób uczestniczyło w 10 konferencjach międzynarodowych, 66 osób w 38 konferencjach krajowych.

Należy także pokreślić, na co wskazywali pracownicy Wydziału, iż nie ma problemów z finansowaniem publikacji, wyjazdów konferencyjnych, staży naukowych czy wyjazdów studyjnych. Wszelkie priorytety naukowe są uwzględniane przez Władze Wydziału i w miarę możliwości finansowane. Pracownicy podlegają ocenie w trzech zakresach: naukowym, organizacyjnym i dydaktycznym. Uzupełniają swoje dokonania w arkuszu oceny pracownika. Pracownicy wspominają także o systemie motywacyjnym działającym na Wydziale, jak również podkreślali, iż pozytywnym tego elementem jest tzw. nagroda projakościowa dla osób, które w danym roku zdobędą największą liczbę punktów w arkuszu. Należy także mniemać, iż dorobek publikacyjny oraz czynne uczestnictwo w konferencjach naukowych posiadają przełożenie na proces kształcenia studentów i doktorantów. Wiedza badawcza oraz wyniki prowadzonych badań, co podkreślali pracownicy na spotkaniu ZO PKA z kadrami Wydziału PiP UMCS, wykorzystują konstruując autorskie programy kształcenia, treści ćwiczeń, wykładów, które znajdują się w sylabusach przedmiotowych.

3. Uzasadnienie

Wydział PiP UWMC z wieloletnią tradycją kształcenia studentów posiada swoje istotne miejsce na rynku edukacyjnym, zarówno regionalnym, jak i ogólnopolskim. Zdecydowanie rozpoznaje i ma świadomość swojej roli i pozycji w rodzimej akademickiej przestrzeni. Jednostka czyni to coraz intensywniej wsłuchując się m.in. w głos i potrzeby potencjalnych pracodawców - interesariuszy zewnętrznych kreujących otoczenie społeczno-gospodarcze. Proces monitorowania realizacji strategii w zakresie stopniowego i etapowego osiągnięcia poszczególnych przyjętych celów strategicznych kształtuje się na właściwym poziomie biorąc pod uwagę efektywne wykorzystanie potencjału naukowego, dydaktycznego i materialnego Wydziału. Pracownicy Wydziału PiP prowadzą badania naukowe w obszarach nauki (nauki społeczne, nauki humanistyczne) związanych z prowadzonymi kierunkami studiów oraz w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, w których prowadzone są studia doktoranckie. Świadectwem aktywności naukowej pracowników Wydziału mogą być m.in. wydawane na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS dwa punktowane periodyki: „Lubelski Rocznik Pedagogiczny” (10 pkt.), „Annales Universitatis Pedagogica i Psychologia” (8 pkt.). Uczelnia/Wydział stwarza pracownikom naukowo-dydaktycznym właściwe warunki do rozwoju organizowania i uczestnictwa w konferencjach naukowych, a dorobek publikacyjny oraz czynne uczestnictwo w konferencjach naukowych pracowników posiada przełożenie na proces kształcenia studentów i doktorantów oraz wykorzystywany jest podczas zajęć dydaktycznych.

4. Zalecenia

2. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

2.1. Jednostka posiada spójny system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zgodny ze strategią jednostki, polityką jakości oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, określającymi: *

2.1.1 zakres działania oraz cele wewnętrznego systemu zapewniania jakości,

2.1.2 przejrzystą strukturę organizacyjną oraz przydział odpowiedzialności i uprawnień, *

2.1.3 udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w zapewnianiu jakości kształcenia,

2.1.4 kluczowe procesy w obszarze kształcenia oraz procedury i narzędzia odnoszące się do monitorowania, oceny i doskonalenia jakości kształcenia, jak również systemu. *

2.2 Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie jakości zidentyfikowanych procesów, w szczególności w zakresie:

2.2.1 projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich, studiach trzeciego stopnia i studiach podyplomowych, *

2.2.2 udziału przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, *

2.2.3 rekrutacji kandydatów, oceny postępów studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, a także zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

2.2.4 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz realizowanej polityki kadrowej, *

2.2.5 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów i doktorantów,

2.2.6 zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnianiu jakości kształcenia,

2.2.7 publicznego dostępu do realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów.

2.3 Jednostka monitoruje funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, dokonuje systematycznej oceny jego skuteczności, a wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

1. Ocena: W PEŁNI

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

2.1

Senat wprowadził Uczelniany System Oceny Jakości Kształcenia Uchwałą nr XIX-9.7/2000 z dn. 27.09.2000 r. (z późn. zm. Uchw. nr XXII-12.03/09 z dn. 25.11.2009 r.). Aktualnie w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w tym zakresie obowiązują: Uchw. Senatu Nr XXIII-11.5/13 z dn. 27.11.2013 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) oraz Zarządzenie Rektora Nr 121/2013 z dn. 19.12.2013 r. w sprawie szczegółowych zadań WSZJK.

Zgodnie z ww. regulacjami „Zadaniem WSZJK jest podejmowanie i koordynacja działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich kierunkach, formach i poziomach kształcenia. Doskonalenie jakości kształcenia rozumiane jest jako nieustające dążenie do osiągnięcia przez wszystkich odbiorców oferty dydaktycznej możliwie najwyższych wyników kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, stosownych do określonych warunków społeczno-ekonomicznych, przy stałym wzmacnianiu potencjału naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu. (...) WSZJK ma charakter kompleksowy. Odnosi się do wszystkich form i poziomów kształcenia oraz obejmuje każdy z obszarów działalności Uniwersytetu mających wpływ na przebieg kształcenia i jego rezultaty. (...) System rozwijany jest w sposób, który prowadzi do kształtowania zbiorowej odpowiedzialności całej społeczności akademickiej Uniwersytetu za przebieg i wyniki kształcenia, za funkcjonujące normy zachowań i działań oraz standardy postępowania. (...) Doskonalenie jakości kształcenia odbywa się przy zaangażowaniu całej społeczności akademickiej, w oparciu o twórczy dialog i współpracę wszystkich podmiotów biorących udział w procesie kształcenia, w tym także studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych”.

Na poziomie Wydziału zakres funkcjonowania wewnętrznego systemu jakości kształcenia został określony przez Radę Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uchwałą Nr 16/14/2010 z dn. 29.01.2010 r. w sprawie doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, która przyjęła zbiorczy dokument określający WSZJK (z późn. zm. m.in. Uchw. Nr 15/73/2016 z dn. 27.04.2016 r. – ostatnia aktualizacja), Zgodnie z nim: „Podstawą systemu zarządzania jakością kształcenia na WPiP jest jasno określona i konsekwentnie realizowana polityka jakości kształcenia. Wyraża się ona w planowaniu i wdrażaniu określonych kierunków działań w poszczególnych obszarach kształcenia, rozpatrywaniu różnych rozwiązań sytuacji składających się na proces kształcenia oraz monitorowaniu ich przewidywanych konsekwencji. (...) Koncentruje się na planowym i konsekwentnym dążeniu do doskonalenia jakości kształcenia i orientowaniu się na osiągnięcia mogące zapewnić wiodącą pozycję na rynku usług edukacyjnych w zakresie studiów pedagogicznych i psychologicznych. (...) WSZJK jest integralnym elementem Strategii Rozwoju WPiP”.

Celem Systemu na WPiP, wynikającego z polityki UMCS, obejmującego wszystkie kierunki, formy i poziomy studiów jest zapewnienie kształcenia na najwyższym poziomie, w szczególności poprzez: „systematyczne kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego; stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia; podejmowanie działań na rzecz doskonalenia kompetencji kadry dydaktycznej i naukowej; podejmowanie i koordynowanie działań doskonalących proces kształcenia; planowanie i wdrażanie działań naprawczych i doskonalących”.

WSZJK na WPiP obejmuje w szczególności: „warunki i zasady rekrutacji i kształcenia studentów i doktorantów; proces kształcenia i jego organizację oraz realizację, w tym warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych; ocenę i weryfikację programów kształcenia pod kątem zakładanych efektów kształcenia; zasady organizacji praktyk zawodowych i sposobów ich zaliczania; warunki socjalno-bytowe studentów i doktorantów; mobilność krajową i zagraniczną studentów, doktorantów i pracowników; ocenianie i premiowanie studentów; system premiowania wyróżniających się nauczycieli akademickich i pracowników realizujących proces dydaktyczny oraz studentów i doktorantów; współpracę międzynarodową Wydziału; badanie kariery zawodowej absolwentów; współpracę Wydziału z otoczeniem społecznym oraz interesariuszami zewnętrznymi; jakość obsługi administracyjnej studentów i doktorantów; informacje na temat kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji; system obiegu i udostępniania informacji na temat realizowanej polityki jakości kształcenia, oferty programowej, zakładanych efektów kształcenia, organizacji przebiegu studiów; dokumenty prawne regulujące proces kształcenia i rekrutacji oraz sprawy socjalne”.

Określony w opisanych powyżej dokumentach zakres działania oraz cele wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są na ocenianym Wydziale systematycznie realizowane i monitorowane. Wysoko należy też ocenić znajomość tych celów oraz świadomość dotyczącą działań projakościowych wśród interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Zgodnie z ww. Zarz. Nr 121/2013 z dn. 19.12.2013 r. strukturę organizacyjną WSZJK tworzą:

1) Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (UZdsJK; Rektor powołał 26.09.2012 r., z późn. zm., który ma w składzie 18 osób, tj.: Prorektora ds. Kształcenia; Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, jako przewodniczącego; po jednym nauczycielu akad. z każdego z 11 WZdsJK; 2 przedst. Samorządu Studentów, 1 przedst. Samorządu Doktorantów, Kierownika Biura Karier i Kierownika Działu Kształcenia), w jego ramach funkcjonuje także Zespół ds. Oceny Programów (ZdsOP);

2) Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (WZdsJK; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia WPiP – Uchw. RW Nr 44/1/2012 z dn. 28.09.2012 r., z późn. zm., który od r. akad. 2015/16 ma w składzie 26 osób, w tym m.in. przedst.: doktorantów – 1, studentów każdego kierunku – 5, pracodawców – 2, Zespołów Programowych każdego kierunku – 5, a także kierowników studiów podyplomowych – 4).

3) Zespół ds. Analiz Jakości Kształcenia (ZdsAJK; jednostka administracyjna wyodrębniona w ramach Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów (CKiOS) w Biurze ds. Kształcenia).

Aktualny szczegółowy podział odpowiedzialności, uprawnień i zadań ww. organów kolegialnych został zawarty w ww. Zarz. Nr 121/2013 z dn. 19.12.2013 r., min.: UZdsJK pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną dla Rektora; ZdsOP opiniuje programy kształcenia dla kierunków nowotworzonych oraz zmiany efektów kształcenia dla kierunków istniejących; WZdsJK pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną dla Dziekana; ZdsAJK obsługuje WSZJK i UZdsJK, zajmuje się ewaluacją procesu kształcenia na wszystkich formach, poziomach i kierunkach studiów.

Zgodnie z ww. Uchw. Nr XXIII-11.5/13 z dn. 27.11.2013 r.: nadzór nad funkcjonowaniem WSZJK na Uniwersytecie sprawuje Prorektor ds. Kształcenia, a na Wydziale Dziekan lub upoważniony przez niego Prodziekan. W celu koordynacji zadań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia Rektor powołał

Pełnomocnika ds. JK (17.09.2012 r.). Doskonalenie jakości kształcenia wspomagane jest działaniami Uczelnianego Koordynatora Bolońskiego, Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Senackiej Komisji Dydaktyki i Wychowania, Centrum Promocji, Działu Organizacyjno-Prawnego, Samorządu Studentów oraz Samorządu Doktorantów.

Struktura systemu jakości jest przejrzysta, podział zadań i odpowiedzialności jasny i nie budzący zastrzeżeń, a sposób zorganizowania systemu dość elastyczny. Procedury zapewniania jakości kształcenia powstają na Wydziale co powoduje, iż są one bardzo realne i nie są zbyt zbiurokratyzowane.

Struktura i zasady regulujące funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia umożliwiają skuteczny udział interesariuszy, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, w zapewnianiu jakości kształcenia.

Udział interesariuszy wewnętrznych w WSZJK został zapewniony m.in. poprzez włączenie ich w skład ww. ciał kolegialnych (np. UZdsJK, ZdsOP, ZdsAJK, WZdsJK, RW), a także powierzenie im określonych zadań, np. studenci, doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych uczestniczą w procesie ankietowania (Zarz. Nr 33/2014 z dn. 29.05.2014 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w UMCS wyróżnia Ankiety: oceny zajęć dydaktycznych, dla przyjętych na I rok, dla osób kończących studia; Badania: ogólne jakości kształcenia, losów zawodowych absolwentów, jakości kształcenia na studiach III st.; Ewaluację studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających), a pracownicy i Władze WPiP przygotowują informacje niezbędne do opracowania procesu kształcenia oraz jego doskonalenia, a także wprowadzają w życie podjęte decyzje. Dodatkowo przedstawiono szereg opinii Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WPiP (16.06.2015) w sprawie zaopiniowania przedłożonych procedur, np. dot. programu studiów, opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale.

Studenci wchodzi w skład Rady Wydziału, stanowiąc zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym ponad 20% jej składu. Każdy kierunek studiów ma swojego studenckiego przedstawiciela w składzie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Ponadto w skład komisji programowej właściwej dla danego kierunku wchodzi co najmniej jeden student. Przedstawiciele studentów przedstawili liczne przykłady swojego wpływu na decyzje podejmowane przez te gremia.

Na Wydziale funkcjonują wydziałowe systemy rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji problemowych lub konfliktowych – dla studentów i dla doktorantów. Na każdy rok akademicki powoływane są odnośne zespoły mediacyjne, których zadaniem jest rozwiązywanie problemów na najniższym poziomie hierarchii. W skład zespołu powołany jest również przedstawiciel samorządu studentów/doktorantów.

Przedstawiciele Jednostki wskazali, że są bardzo zadowoleni z udziału studentów w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, podkreślając ich zaangażowanie oraz cenny wkład w podejmowane decyzje. Formalne włączenie studentów w skład tych organów potwierdza dokumentacja przedstawiona podczas wizytacji.

Przedstawiciele studentów będący członkami Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia biorą m. in. udział w pracach dotyczących ankietyzacji, opracowując wyniki, formułując wnioski oraz proponując działania naprawcze w formie końcowego raportu (dostępnego też publicznie w skróconej formie na stronie internetowej Uczelni). Samorząd studencki opiniuje wszystkie procedury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w związku z czym ma też wpływ na kształt procedury ankietyzacji, w tym np. treść kwestionariuszy ankietowych. Intensywne konsultowanie procedur wewnętrznego systemu zapewniania jakości z przedstawicielami samorządu jest zjawiskiem rzadkim na polskich uczelniach i zasługuje to na szczególne docenienie.

Podobnie jak studenci, tak i doktoranci mają swój udział w procesie zapewniania jakości kształcenia. Do realizacji zadań związanych z projektowaniem i okresowym przeglądem programów jak również oceny realizacji zakładanych efektów na studiach trzeciego stopnia oceniana jednostka powołała Zespół Programowy Studiów Doktoranckich, któremu przewodniczy Kierownik Studiów Doktoranckich. Doktoranci w zespole mają również swojego reprezentanta. W zakresie projektowania i zmian programów kształcenia na studiach doktoranckich określone są również przepisy dotyczące zasięgania opinii właściwego organu samorządu doktoranckiego, które akredytowana jednostka określiła w postaci procedury dotyczącej programu studiów obowiązującej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii z dnia 17 czerwca 2015 r.

W opinii doktorantów i ich reprezentantów mają oni wpływ na kształt programu studiów. Od następnego roku akademickiego zostanie zmieniona kolejność przedmiotów realizowanych przez doktorantów, co jest efektem działań doktorantów i ich reprezentacji. Podobnie w przypadku seminariów doktoranckich, które na prośbę samych doktorantów zostały poszerzone o 20 godzin dodatkowych zajęć.

Ponadto z informacji uzyskanych od Uczelni wynika, że cechą charakterystyczną WSZJK w UMCS jest ścisła współpraca UZdsJK z ZdsAJK, gdyż część zadań składających się zarządzanie jakością kształcenia realizowanych jest wspólnie (choć przy wyraźnym rozdziale obowiązków), stąd w procesach decyzyjnych i wykonywaniu poszczególnych zadań widoczna jest obecność zarówno przedstawicieli ZdsAJK, jak i UZdsJK. Uczelnia w ramach współpracy UZdsJK – Wydziały wyróżniła następujące rodzaje zadań: dostosowanie procesu kształcenia do nowych regulacji prawnych w zakresie szkolnictwa wyższego, wdrażanie nowych rozwiązań lub narzędzi mających wpływ na jakość kształcenia, prowadzenie badań w zakresie jakości kształcenia i wykorzystanie ich wyników, wsparcie Wydziałów w budowaniu WSZJK, ocena wydziałowych WSZJK, nadzór nad jakością programów kształcenia.

Wszystkie Zespoły Programowe Kierunków (ZPK) powołane na WPiP mają w swoim składzie przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, tj. Pedagogika (1 os., Dyrektor Przedszkola), Pedagogika Specjalna (1 os., SOSW dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych), Praca Socjalna (2 os., MOPR, OPS), Psychologia (2 os., Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Zawodowa), Animacja Kultury (1 os., Dyrektor AKC UMCS „Chatka Żaka”). Ponadto na kierunkach o profilu praktycznym (Praca Socjalna i Animacja Kultury) powołano Społeczne Rady Pracodawców (SRP), skupiające pracodawców związanych z tymi kierunkami.

WPiP Uchwałą Nr 18/68/2016 z dn. 20.01.2016 r. wprowadził procedurę dot. współpracy z otoczeniem zewnętrznym, zgodnie z którą interesariusze zewnętrzni uczestniczą w pracach WZdsJK oraz ZPK jako ich członkowie, tj.: uczestniczą w przygotowaniu wniosków w sprawie zasad przyjęć na studia; opiniują projekty kierunkowych efektów kształcenia opracowanych przez ZPK, uczestniczą w ewaluacji, na podstawie wyników której ZPK przygotowuje zmiany w kierunkowych efektach kształcenia, opiniują zmiany w kierunkowych efektach kształcenia; opiniują programy studiów oraz proponowane zmiany w programie w przypadku studiów o profilu praktycznym, studiów podyplomowych i kursów; zapoznają się z analizą rynku pracy i rynku edukacyjnego, biorąc je pod uwagę w modyfikacji oferty edukacyjnej; uczestniczą w określaniu polityki jakości kształcenia i dostosowują ją do misji oraz strategii rozwoju, a także w wypracowaniu sylwetki absolwenta Wydziału; współtworzą procedury zapewniania jakości kształcenia na Wydziale; uczestniczą w ewaluacji procesu kształcenia i jego obsługi oraz formułują zalecenia w zakresie doskonalenia jakości kształcenia; uczestniczą w przygotowaniu raportów samooceny Wydziału.

Udział interesariuszy zewnętrznych opiera się zarówno na współpracy formalnej, jak i nieformalnej. Istotną rolę w kontekście angażowania interesariuszy zewnętrznych w struktury systemu zapewnienia jakości kształcenia pełnią także gremia odpowiedzialne za jakość kształcenia, a w szczególności zespoły programowe kierunków, w których prace angażowani są interesariusze zewnętrzni.

Udział interesariuszy zewnętrznych w zapewnianiu jakości kształcenia został precyzyjnie określony w wewnętrznych przepisach, a podstawowe zasady tego udziału reguluje Uchwała Nr 18/68/2016 Rady Wydziału z dnia 20 stycznia 2016 roku w sprawie zatwierdzenia procedury dotyczącej współpracy z otoczeniem zewnętrznym. System współpracy WPiP z otoczeniem zewnętrznym obejmuje i opisuje przykłady oraz formy współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, wskazuje i opisuje udział przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Zespołów Programowych kierunków, jak też sposoby weryfikacji ich udziału w systemie.

Należy też podkreślić, że obecne formy współpracy nie wymagają konieczności ścisłego i głębszego formalizowania udziału pracodawców w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. Opinie pracodawców obecnych na spotkaniu podczas wizytacji wskazują, że obecne rozwiązania są wystarczające i skuteczne.

Rada Wydziału Uchw. Nr 15/73/2016 z dn. 27.04.2016 r. zaakceptowała zaktualizowaną wersję dokumentu zbiorczego WSZJK, który zawiera opis obowiązujących na Wydziale kluczowych procesów w obszarze kształcenia oraz procedur i narzędzi odnoszące się do monitorowania, oceny i doskonalenia jakości kształcenia, jak również systemu. WPiP wyróżnia następujące procedury wydziałowe dot.: 1. zasad rekrutacji; 2. opracowania i weryfikowania efektów kształcenia; 3. programów studiów; 4. wyboru specjalności, modułów/przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowego; 5. oceniania i premiowania studentów; 6. przenoszenia osiągnięć studenta; 7. indywidualizacji kształcenia; 8. dyplomowania; 9. wsparcia udzielanego studentom i doktorantom; 10. wykorzystania wyników badań projakościowych; 11. polityki finansowej w obszarze kształcenia; 12. doboru i zapewnienia jakości kadry dydaktycznej; 13. systemu współpracy WPiP z otoczeniem zewnętrznym; 14. składania i archiwizacji prac dyplomowych. Do realizacji ww. procedur i działań wykorzystywane są narzędzia badawcze (głównie różnego rodzaju ankiety), a wyniki działań mających

na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie czynników mających wpływ na jakość kształcenia, podejmowane w ramach WSZJK na Wydziale, są dokumentowane.

W trakcie wizytacji Zespół Oceniający PKA otrzymał do wglądu dokumentację takich działań (w tym z działalności WZdsJK i ZPK) w postaci, m.in.: Raportów Samooceny WPiP (2012/13, 2013/14, 2014/15); Sprawozdań z działalności ZPK Pedagogika, Pedagogika Spec., Praca Soc., Psychologia, Animacja Kult. (2013/14, 2014/15), a także: Raportu ewaluacyjnego ZPK Animacja Kult. (podstawa: ankietyzacja studentów III r., absolwentów studiów lic., pracodawców nt. pożądaných kompetencji absolwentów; opinie pracodawców ze SRP; wnioski interesariuszy zewn. z ZPK); dokumentacji pozostałych 4 ZPK (wyniki ankiety ewaluacyjnej: dla nauczycieli akad. dot. realizacji zajęć i osiągnięcia założonych efektów kształcenia, dla studentów dot. przedmiotów; opinie interesariuszy zewn. oraz nauczycieli akademickich nt. specjalności i programów; raport z ankietowania: interesariuszy zewn. nt. opiniowania kierunkowych efektów kształcenia, studentów nt. monitorowania i ewaluacji procesu wdrażania KRK, zakładów pracy, które przyjęły studentów na praktyki).

Ponadto przedstawiono: Sprawozdania (+wnioski i rekomendacje) dot. losów absolwentów („pedagogika spec.”, „praca soc.”, „pedagogika”, 2012/13); Raporty z analizy struktury ocen (+wnioski i rekomendacje): z przedmiotów zaliczanych w sem. zim. 2015/16, z prac dyplom. obronionych w 2014/15; Raport z przeglądu prac dyplom. w 2015/16; Raport „Procedura dyplomowania w percepcji absolwentów WPiP, 2013/14”; Sprawozdania z analizy sylabusów na sem. zim. 2015/16 oraz działań naprawczych WZdsJK; Raport z analizy ankiety oceny zajęć w sem. zim. 2015/16 na WPiP oraz działania naprawcze po tej analizie; Raport z ewaluacji obiegu informacji (ocena strony internetowej WPiP) i wprowadzone zmiany (opinie pracowników i studentów, 2016); Wnioski i rekomendacje dot. wyników ankiety nt. oceny stopnia realizacji założonych efektów kształcenia („pedagogika spec.”, „praca soc.”, „pedagogika”, „psychologia”, 2014); Analiza wyników rekrutacji (2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16; wnioski i rekomendacje); Roczne sprawozdanie z praktyk („pedagogika spec.”, „praca soc.”, „pedagogika”, „psychologia”, „animacja kult.”, 2014/15) oraz uwagi praktykodawców dot. organizacji praktyk - „praca soc.”; Raporty z ankiety doktorantów „pedagogiki” i „psychologii” nt. oceny stopnia realizacji założonych efektów kształcenia (2015/16); Komunikat z badań jakości kształcenia na studiach doktoranckich (2014/15); Oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej (2014/15, 2015/16); Wnioski z analizy zasobów wsparcia dla studentów i doktorantów (2014/15, 2015/16); Raport z ogólnouniwersyteckiego badania jakości kształcenia (2013); Ankieta dla przyjętych na I r. studiów na UMCS (2013); Raport z analizy wyników badania jakości kształcenia na WPiP (2013/14) oraz wprowadzone zmiany i podjęte działania doskonalące (2014/15, 2015/16); Analiza arkuszy hospitacji zajęć dydaktycznych w Inst. Pedagogiki (2015/16); Sprawozdanie z hospitacji zajęć dydaktycznych w Inst. Psychologii (2014/15, 2015/16); Raporty z badań ewaluacyjnych studiów podyplomowych (wyniki ewaluacji zajęć oraz osiągniętych efektów kształcenia): Arteterapia z elementami psychologii twórczości (2015/16); Pedagogika Specjalna – Oligofrenopedagogika (2014/15, 2015/16); Diagnoza i terapia neuropsychologiczna (2013/14, 2014/15, 2015/16); Diagnoza i terapia osób z autyzmem (2013/14, 2014/15); Mediacja szkolna i sądowa (2014/15); Pedagogika Marii Montessori (2013/14); Wczesna edukacja dziecka (2014/15, 2015/16). Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami (Uchw. Nr XXIII-11.5/13; Zarz. Nr 121/2013) Wydział jest zobowiązany do: wdrożenia WSZJK, dostosowanego do swojej specyfiki (...), analizy wyników badań prowadzonych na poziomie ogólnouniwersyteckim i wykorzystania ich wyników do doskonalenia jakości kształcenia na prowadzonych przez siebie kierunkach studiów oraz przygotowania raz w roku raportu nt. stanu wdrożenia i funkcjonowania WSZJK, tzw. „raportu samooceny jednostki” (opracowuje go WZdsJK i przekazuje do Pełnomocnika Rektora ds. JK (PRdsJK) celem przygotowania sprawozdania ogólnego). PRdsJK przedstawia Rektorowi przed zakończeniem każdego roku akademickiego, sprawozdanie z wnioskami nt. stanu wdrożenia i funkcjonowania WSZJK, a kierownikom poszczególnych jednostek organizacyjnych rekomendacje i zalecenia do dalszych prac nad doskonaleniem ich WSZJK.

Zarówno w Uczelni, jak i na Wydziale wprowadzono spójny system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zgodny ze strategią jednostki, polityką jakości oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Regulacje wewnątrzuczelniane oraz wewnątrzwydziałowe tworzą zestaw wzajemnie uzupełniających się przepisów i procedur, w sposób kompleksowy obejmujących poszczególne obszary koncepcyjne, strukturalne i organizacyjne zapewnienia jakości kształcenia.

Określono przejrzystą strukturę organizacyjną, w tym: cele i zadania, składy, procedury działania, a także powołano członków wszystkich gremiów. Skład poszczególnych zespołów wydaje się właściwy, gdyż zapewnia reprezentatywność wszystkich grup interesariuszy, z wyjątkiem przedstawicieli pracowników administracji

Wydziału. Jednakowoż z informacji uzyskanych od WPiP wynika, że w ramach doskonalenia WSZJK odbywają się systematyczne konsultacje z wyodrębnioną na Wydziale Sekcją Planowania (dot. m.in. procedury wyboru specjalności, modułów/przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowego), a także z pracownikami dziekanatu (dot. m.in. analizy wyników ankiety ogólnouczelnianej, w tym obsługi admin., a także wypracowania działań doskonalących w obszarze obsługi studentów).

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni zostali zaangażowani w działania w obszarze zapewnienia jakości kształcenia. W trakcie wizytacji przedstawiono do wglądu dokumentację będącą efektem realizowanych procedur, a także podejmowanych działań w obszarze zapewnienia jakości kształcenia.

2.2

Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, zostały opracowane według jednego schematu i zawierają:

- Podstawę prawną procedury wynikająca z ustawy psw oraz uchwał Senatu UMCS i zarządzeń Rektora UMCS,
- Tabelę zawierającą następujące kolumny: zadanie, podmiot odpowiedzialny, podmiot wykonujący, sposób wykonania oraz dokumentację.

Wszystkie uchwały zawierają opinię Rady Wydziałowej Samorządu Studentów.

Należy zauważyć, że pracownicy Wydziału, a w szczególności nauczyciele akademicy mają wysoką świadomość dotyczącą celów i zasad funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. System ten cechuje się bardzo dużą liczbą i szerokim zakresem procedur, które są realizowane i na bieżąco dokumentowane. Dotyczy to także procedur związanych z udziałem w procesie zapewnienia jakości kształcenia interesariuszy zewnętrznych. Udział ten, zarówno sformalizowany, jak i nieformalny, należy odnotować zarówno w odniesieniu do opiniowania programów studiów na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia (w szczególności kierunków o profilu praktycznym), jak też studiów podyplomowych. Ponadto procedury zapewniania jakości kształcenia obejmują monitoring losów absolwentów oraz praktyki studenckie, w ramach których istotną rolę w zakresie weryfikacji efektów kształcenia pełnią pracodawcy.

Projektowanie, zatwierdzanie, okresowy przegląd programów oraz ocena realizacji zakładanych efektów kształcenia na wszystkich trzech poziomach studiów zostały opracowane i ujęte w procedury, określone na poziomie Uczelni w Uchwale Senatu w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.

Na poziomie Wydziału opracowano i wdrożono kilka uchwał odnoszących się do tego procesu, należą do nich:

1. Uchwała Nr 67/62/2015 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzania procedury dyplomowania obowiązującą na Wydziale PiP
2. Uchwała Nr 69/62/2015 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzania procedury dotyczącej opracowania i weryfikacji efektów kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale PiP
3. Uchwała Nr 70/62/2015 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia procedury dotyczącej programu studiów obowiązującą na Wydziale Pedagogiki i Psychologii.

Uchwała Nr 69/62/2015 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia procedury dotyczącej opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii określa zasady postępowania w zakresie weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów i słuchaczy Wydziału. Odpowiedzialne za realizację procedury są głównie komisje programowe oraz Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w których składzie znajdują się studenci. Procedura przewiduje opiniowanie przez studentów programów studiów oraz zakładanych efektów kształcenia i jest to egzekwowane. Na etapie weryfikacji Zespół Programowy Kierunku analizuje wyniki ankiety ewaluacyjnej dotyczącej oceny stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia wypełnionej przez absolwentów danego kierunku. Przygotowuje

wnioski i rekomendacje, propozycje zmian (w zakresie procesu prowadzącego do osiągnięcia danego efektu kształcenia), które przedkłada Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciele samorządu przytoczyli szereg przykładów wpływu na decyzje podejmowane w tym obszarze, np. zmiany w sekwencjach przedmiotów oraz rezygnacja ze zbędnych zdaniami studentów przedmiotów. Jednostka prowadzi ewaluację studiów podyplomowych i kursów doszkalających w ramach Procedury wykorzystania wyników badań projakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Aktywność pracodawców w procesie zapewnienia jakości kształcenia ma zarówno sformalizowany, jak też niesformalizowany charakter. Należy jednak podkreślić, że aspekty formalne są znacząco rozbudowane i nie są to działania fasadowe. Na poziomie Wydziału głównym aktem normatywnym regulującym współpracę z otoczeniem zewnętrznym jest Uchwała Nr 18/68/2016 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 20 stycznia 2016 roku w sprawie zatwierdzenia procedury dotyczącej współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Działania w tym zakresie zostały wyraźnie określone w systemie i przyjętych procedurach, wskazując na szereg zadań, jakie przypisano interesariuszom zewnętrznym (m.in. w zakresie opiniowania programów studiów). Formalna aktywność interesariuszy zewnętrznych w systemie zapewnienia jakości kształcenia koncentruje się w głównej mierze na ich obecności w posiedzeniach Zespołów Programowych kierunków. Nie jest to jednak jedyna, sformalizowana forma aktywności. W przypadku kierunków o profilu praktycznym, jakie ma w swojej ofercie akredytowana jednostka należy także wskazać stosunkowo niedawno temu powołane Rady Społeczne Pracodawców, które pełnią funkcje doradczo-opiniujące.

Oceniana jednostka opracowała procedurę współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Określa ona zadania, którym przyporządkowano podmioty odpowiedzialne za ich realizację (m.in. pełnomocnika dziekana ds. współpracy i koordynatorów zakładowych), sposoby wykonywania poszczególnych zadań oraz wymaganą dokumentację i zasady sprawozdawczości. Zgodnie z przyjętą procedurą w bieżącym roku akademickim powołany został Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy z otoczeniem, którego głównym zadaniem jest „czuwanie nad prawidłowym przebiegiem współpracy”. Wśród szczegółowych zadań tej osoby warto też wskazać na ścisłą współpracę z koordynatorami zakładowymi (współdziałanie to jest dokumentowane, m.in. w postaci protokołów ze spotkań, koordynatorzy prowadzą również sprawozdawczość swoich działań) oraz ewaluacja działań związanych z prowadzoną współpracą z interesariuszami zewnętrznymi. W odniesieniu do tego drugiego elementu opracowane zostały m.in. wzory narzędzi ewaluacyjnych, które w najbliższym czasie mają być wdrażane. Zgodnie z przyjętą procedurą, na podstawie decyzji dziekana powołano koordynatorów zakładowych ds. współpracy z otoczeniem zewnętrznym, których zadania są zbliżone do przypisanych pełnomocnikowi. Dzięki swoistej decentralizacji rozwiązanie to pozwala na realne i skuteczne włączenie w proces współpracy interesariuszy poszczególnych kierunków. Bez wątplenia powołanie koordynatorów zakładowych ds. współpracy, niezależnie od różnego poziomu aktywności poszczególnych koordynatorów, można uznać za przykład dobrej praktyki i działania, które warto rozwijać.

Spotkania z pracodawcami, jakie mają miejsce na terenie ocenianej jednostki, odbywają się regularnie. Dokumentowane są także uwagi i opinie pracodawców na temat programów studiów oraz ich zmian (w szczególności należy podkreślić opinie formułowane w odniesieniu do kierunków o profilu praktycznym). Współpraca poszczególnych zakładów z interesariuszami zewnętrznymi jest dokumentowana od 2013 roku także w formie rzetelnych sprawozdań oraz protokołów z wielu różnych spotkań.

Interesariusze zewnętrzni mają poczucie wpływu na ofertę edukacyjną jednostki, które wynika zarówno z regularnych spotkań i stałego, często bezpośredniego kontaktu, jak też wielu przykładów formułowanych wniosków, uwag i opinii do programów studiów, które były uwzględniane. Pozytywnie oceniany przez samych interesariuszy zewnętrznych jest także poziom zaangażowania Wydziału w tę współpracę oraz dobry i skuteczny przepływ informacji. Co ważne, zdaniem pracodawców obecnych na spotkaniu podczas wizytacji, system współpracy nie jest obciążony wg nich procedurami, które mogłyby ograniczać jakość i skuteczność tej współpracy. Aktywność interesariuszy zewnętrznych w pracach poszczególnych gremiów, a w szczególności zespołów programowych należy ocenić wysoko, choć należy zaznaczyć, że nie uczestniczą oni we wszystkich posiedzeniach zespołów. Warto również wskazać, że oceniana jednostka podejmowała próby ankietowania interesariuszy zewnętrznych niektórych kierunków w celu oceny założonych w programie efektów kształcenia.

W ramach przeprowadzonej wizytacji szczególnej analizie poddano system praktyk studenckich funkcjonujący w akredytowanej jednostce. Jest to bowiem płaszczyzna, na której kształtują się relacje pomiędzy interesariuszami wewnętrznymi (studenci) oraz zewnętrznymi (pracodawcy), a także jeden z głównych

elementów pozwalających na pierwszą ocenę efektów kształcenia z udziałem pracodawców. Każdy kierunek znajdujący się w ofercie Wydziału dysponuje wykazem firm i instytucji współpracujących w ramach praktyk bądź też oferujących potencjalne miejsca praktyk (w przypadku niektórych kierunków liczba ta jest imponująca, a w większości obejmuje co najmniej kilkadziesiąt podmiotów, których profil działania pozwala na osiągnięcie założonych dla praktyk efektów kształcenia). Za monitorowanie przebiegu praktyk na Wydziale odpowiada koordynator wydziałowy oraz opiekunowie kierunkowi, którzy odpowiadają za nadzór merytoryczny, a więc przede wszystkim za bezpośrednią weryfikację efektów uzyskiwanych przez studentów (zarówno na podstawie przedstawionych dokumentów, jak też bezpośredniej rozmowy ze studentem). Zadania opiekunów praktyk zostały precyzyjnie określone w wydziałowym regulaminie praktyk zgodnym z Zarządzeniem Nr 70/2015 Rektora UMCS z dnia 30 listopada 2015r. w sprawie zasad organizacji i odbywania praktyk. Warto podkreślić, że w procesie weryfikacji efektów kształcenia określonych dla praktyk uczestniczy w sposób bezpośredni także opiekun zakładowy, tzw. Patron Praktyki (opinia o praktykancie odnosi się w sposób bezpośredni do założonych efektów kształcenia; sformułowana przez opiekuna zakładowego podlega jeszcze weryfikacji ze strony opiekuna kierunkowego). Ponadto przed rozpoczęciem praktyki weryfikowany jest jej program i możliwość jego realizacji w danej jednostce. Weryfikacja miejsc i jakości praktyk jest oparta na podstawowych wytycznych zawartych w regulaminie. W ramach obowiązków opiekunów praktyk mieści się także kontrola praktyk, które wedle deklaracji opiera się na losowych i wyrywkowych hospitacjach oraz kontrolach telefonicznych. Działania te nie są jednak udokumentowane. Określone w regulaminie praktyk (w sposób bardzo ogólny) są także możliwości i zasady zaliczenia praktyk na podstawie pracy zarobkowej lub innej formy aktywności zawodowej. Ponadto praktyki na niektórych kierunkach poddawane są ewaluacji, której główną formą jest ankieta skierowana do pracodawców przyjmujących studentów na praktyki.

Akredytowana jednostka posiada znaczącą liczbę i szeroki zakres procedur odnoszących się do poszczególnych obszarów działania WSZJK, w tym także odnoszących się udziału interesariuszy zewnętrznych w procesach zapewniania jakości kształcenia. Procedury te są skutecznie realizowane, a poziom aktywności interesariuszy zewnętrznych w procesach zapewnienia jakości kształcenia jest bardzo wysoki i rzetelnie dokumentowany.

Warunki i tryb rekrutacji kandydatów oraz formy studiowania na wszystkich kierunkach studiów określa Uchwała Senatu w sprawie rekrutacji na pierwszy rok studiów opracowana na podstawie wniosku Rady Wydziału. Rada Wydziału kierując się możliwościami kadrowymi oraz lokalowymi występuje do Rektora z propozycją ustalenia limitów przyjęć kandydatów na pierwsze lata studiów na wszystkich poziomach kształcenia realizowanych na Wydziale.

Procedura rekrutacji kandydatów na studia została określona w Uchwale Nr 72/62/2015 RW PiP UMCS z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia procedury dotyczącej zasad rekrutacji na studia I, II, III stopnia oraz studiów podyplomowych i kursy dokształcające obowiązujące na Wydziale pedagogiki i Psychologii Zawiera ona uregulowanie następujących działań:

- Określenie warunków/zasad rekrutacji na studia (I, II i III stopień, jednolite mgr oraz studia podyplomowe i kursy dokształcające),
- Zatwierdzenie warunków/zasad rekrutacji na studia (I, II i III stopień, jednolite mgr oraz studia podyplomowe i kursy dokształcające),
- Określenie limitów przyjęć na studia (I, II i III stopień oraz jednolite mgr),
- Ustalenie terminów rekrutacji na studia (I, II i III stopień oraz jednolite mgr),
- Przeprowadzenie postępowania rekrutacyjnego (I, II i III stopień, jednolite mgr oraz studia podyplomowe i kursy dokształcające),
- Przeprowadzenie postępowania odwoławczego (I i II stopień oraz jednolite mgr),
- Przeprowadzenie rekrutacji dodatkowej (I i II stopień oraz jednolite mgr),
- Informowanie kandydatów o ofercie edukacyjnej (I, II i III stopień oraz jednolite mgr),
- Ewaluacja przebiegu rekrutacji (I, II i III stopień, jednolite mgr oraz studia podyplomowe i kursy dokształcające).

Zgodnie z tą procedurą Rada Wydziału może także określić dodatkowe kryteria selekcji kandydatów oraz zasad przyjmowania laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego na kierunki studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich. Rada Wydziału określa kryteria selekcji kandydatów na studia trzeciego stopnia - doktoranckie. Warunki rekrutacji na studia podyplomowe określa Kierownik studiów podyplomowych, które zatwierdza Rektor w zarządzeniu o ich uruchomieniu.

Rekrutacja na studia pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz jednolite studia magisterskie prowadzona jest przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną powoływaną przez Dziekana. Za rekrutację na studia podyplomowe odpowiada Kierownik studiów podyplomowych.

Postępowanie rekrutacyjne na studia pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, jednolite studia magisterskie oraz studia podyplomowe, jak również działania ewaluacyjne określone są w Procedurze dotyczącej zasad rekrutacji na kierunki studiów prowadzone na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Informacje dla kandydatów na studia publikowane są na stronie internetowej Wydziału. Zawierają szczegółowe informacje dotyczące oferowanych kierunków studiów, pełną wersję uchwały rekrutacyjnej, informacje o sylwetce absolwenta (uzyskiwanych kwalifikacjach) i programach studiów, a także ofercie pozaprogramowej.

Wydział przeprowadza cykliczne przedsięwzięcia promocyjne skierowane do kandydatów na studia, w tym organizuje spotkania z kandydatami w formie „Drzwi otwartych”, publikuje broszury informacyjne, a także organizuje spotkania z kandydatami w szkołach średnich. Informacje są również systematycznie zamieszczane na portalu społecznościowym Wydziału.

W celu wzmocnienia systemu informacji m. in. dla kandydatów na studia, na początku 2014 roku powołany został Wydziałowy Zespół ds. Promocji, w skład którego weszli przedstawiciele Zakładów, członkowie kół naukowych i artystycznych funkcjonujących na Wydziale oraz przedstawiciele Samorządu Wydziałowego. Powołano również Koordynatora Zespołu, którego działania ogniskują się przede wszystkim wokół inicjowania działań na rzecz promocji Wydziału, nadzoru nad opracowywaniem materiałów promocyjnych, bieżącego zarządzania zadaniami, współpracy z Centrum Promocji UMCS, organizowania cyklicznych spotkań Zespołu i dokonywania podziału zadań, zarządzania treściami strony internetowej Wydziału, dokumentowania działań promocyjnych.

Studenci przyjęci na pierwszy rok na kierunki studiów realizowane na Wydziale Pedagogiki i Psychologii na spotkaniu organizacyjnym w tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie roku akademickiego, otrzymują wszelkie informacje na temat organizacji studiów na Wydziale, a w szczególności informacje dotyczące:

- okresów studiowania: semestrów z uwzględnieniem terminów rozpoczęcia i zakończenia zajęć dydaktycznych, terminów zajęć, sesji egzaminacyjnych, przerw międzysemestralnych;
- aktualnych wytycznych studiowania na uczelni wyższej;
- harmonogramy i rozkłady zajęć (dostępne również na stronie internetowej Wydziału na 7 dni przed rozpoczęciem zajęć);
- regulamin studiów;
- formy nagradzania studenta;
- terminy: a) uroczystej immatrykulacji; b) wyboru specjalności; c) zapisów na seminaria; d) zapisów na zajęcia wychowania fizycznego; e) szkoleń: bibliotecznych, BHP, z zakresu etyki i odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów oraz własności intelektualnej;
- zasady pomocy materialnej;
- możliwości ubezpieczeń;
- Kodeksu Etyki Studenta.

Studenci podczas pierwszego spotkania uzyskują informacje dotyczące również podziału na grupy czy funkcjonowania Dziekanatu. Na podstawie sprawozdań przygotowanych przez Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne oraz analizy zestawienia liczby kandydatów, liczby przyjętych, liczby rezygnujących itp. w stosunku do liczebności w tych zakresach z lat poprzednich następuje formułowanie wniosków i przedłożenie Radzie Wydziału. Centrum Promocji UMCS prowadzi również badania opinii studentów przyjętych na I rok studiów na temat systemu rekrutacji i promocji Wydziału oraz UMCS (Procedura wykorzystania wyników badań projakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS). Działania projakościowe wdrażane w tym obszarze w poprzednich latach to np. wprowadzenie „Niezbędnika” dla sekretarzy komisji rekrutacyjnych ze wszystkimi niezbędnymi informacjami oraz zmiany w wymaganiach rekrutacyjnych wobec kandydatów na kierunek animacja kultury (otwarto katalog kierunków pokrewnych, po ukończeniu których można starać się o dopuszczenie do rekrutacji).

Wymagania dotyczące poszczególnych modułów/przedmiotów określają Prowadzący zajęcia i podawane są studentom do wiadomości na pierwszych zajęciach. Powinny obejmować zarówno wymagania stawiane w trakcie realizacji przedmiotu (aktywność w zajęciach, projekty...), jak i odnoszące się do zaliczenia całego przedmiotu/modułu (forma, zakres zaliczeń lub egzaminu). Formułowane wymagania ściśle odnoszą się do możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i przyjmowanych sposobów ich weryfikacji. Szczegółowe zasady w zakresie oceniania osiągnięć studenta, a także nagradzania go za osiągnięcia zgodnie z założeniami efekty kształcenia oraz inne formy działalności, określa Procedura oceniania i premiowania

studentów obowiązująca na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Nauczyciel akademicki realizujący dany moduł/przedmiot jest zobowiązany do archiwizowania dokumentacji dotyczącej weryfikowania zakładanych dla modułu/przedmiotu, efektów kształcenia, zgodnie z zasadami przyjętymi w Procedurze opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Realizacja zasad w zakresie wymagań i sposobów weryfikacji etapowych osiągnięć studentów jest przedmiotem nadzoru ze strony kierowników jednostek organizacyjnych (Zakładów, Instytutów), władz dziekańskich. Podlega również monitorowaniu przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.

W opinii studentów są oni oceniani prawidłowo i sprawiedliwie. Studenci, choć zapoznani z terminologią związaną z efektami kształcenia, nie widzą potrzeby formułowania efektów oraz weryfikowania postępów w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia. Analogicznie studenci nie byli w stanie udzielić informacji, na ile formułowane oceny odnoszą się do zakładanych efektów kształcenia i czy pozwalają na stopień realizacji tych efektów. Wynika to jednak bardziej z braku zainteresowania studentów tymi zagadnieniami niż z braku działań Władz Jednostki. Studenci wiedzą o istnieniu dokumentu określającego sylwetkę absolwenta – większość z nich zapoznała się z nim na etapie rekrutacji podczas analizy informacji dostępnych na stronie internetowej Uczelni. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego są jednak silnie angażowani na etapie tworzenia, modyfikowania efektów kształcenia.

Weryfikacja osiągania zakładanych efektów kształcenia w obszarze praktyk zawodowych odbywa się na podstawie dokumentów wypełnianych przez praktykodawcę oraz studenta. Ewaluacja praktyk odbywa się na podstawie dzienniczka praktyk, wypełnianego przez studenta. Rozwiązanie to, połączone z hospitacjami (osobistymi i telefonicznymi) oraz rozmową ewaluacyjną po odbyciu praktyki pozwala na rzetelną ocenę miejsca praktyk, przydatności praktyki w procesie kształcenia oraz stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia. Z rozmów z przedstawicielami Jednostki wynika, że zdarzają się sytuację nieosiągnięcia wszystkich lub niektórych zakładanych efektów kształcenia, co skutkuje koniecznością uzupełnienia części lub całości praktyki. W ramach praktyk ma też miejsce weryfikacja stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia - oceny z praktyk są bowiem zróżnicowane.

Losy zawodowe absolwentów Wydziału monitorowane są przy pomocy programu Biura Karier uruchomionego w roku akademickim 2010/2011 obejmującego absolwentów UMCS wszystkich kierunków (Procedura wykorzystania wyników badań pro jakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS). Ponadto Władze Wydziału zapoznają się z sytuacją zawodową i rodzinną swoich absolwentów podczas zjazdów, spotkań absolwentów danego rocznika. Absolwenci często uczestniczą w edukacji ustawicznej podejmując naukę na studiach podyplomowych i doktorskich prowadzonych na Wydziale.

Biuro Karier analizuje dane otrzymane z badań i na ich podstawie przygotowuje raporty, które raz w roku Dziekan Wydziału przedstawia na Radzie Wydziału. Informacje płynące z badań są przydatne do opracowywania nowych specjalności oraz kursów podyplomowych, jak również do modyfikacji programów kształcenia (np. pod kątem ściślejszego związku teorii z praktyką). Formułowane są też wnioski wobec Biura Karier, dotyczące np. konieczności profilowania przyszłych badań pod kątem specjalności.

Jednostka wdrożyła formalne ramy określające zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, jednak potwierdzanie takich efektów nie było jeszcze w praktyce realizowane.

Samorząd doktorantów opiniuje zasady rekrutacji na studia doktoranckie. Monitorowanie zasad rekrutacji jest również możliwe przez przedstawicieli doktorantów w Zespole Programowym. Przedstawiciel doktorantów znajduje się również w składzie Komisji Rekrutacyjnej.

Oceniana jednostka ustaliła w postaci uchwały Rady Wydziału z dnia 9 marca 2016 r. zasady oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów dokonywanej przez kierownika studiów doktoranckich. W opinii doktorantów mieli oni możliwość wypowiedzania się na temat rzeczoności dokumentu i wyrażenia swojej opinii.

Doktoranci jako osoby równocześnie uczestniczące w zajęciach w ramach programu kształcenia na studiach doktoranckich, oraz prowadzące zajęcia dla studentów oceniają i są oceniani taką samą ankietą przeznaczoną dla ewaluacji danego modułu kształcenia.

Oceniana jednostka nie przyjęła szczególnego programu monitorowania losów osób, które ukończyły studia doktoranckie. Biuro Karier, które w ramach UMCS zajmuje się monitorowaniem losów absolwentów również nie przewidziało specjalnego programu monitorowania losów absolwentów studiów III stopnia.

Oceniana jednostka posiada procedurę monitorowania losów absolwentów, wskazując na główną rolę w tym

procesie Zespołów Programowych poszczególnych kierunków, które są odpowiedzialne za analizy wyników badań, formułowanie wniosków i rekomendacji oraz ewentualnych działań naprawczych i przekazywanie ich do Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Według przyjętych założeń wyniki z analiz powinny być wykorzystywane w procesie planowania nowych specjalności i specjalizacji. Za prowadzenie badań losów absolwentów odpowiedzialna jest natomiast jednostka uczelniana, jaką jest Biuro Karier.

W ramach prowadzonego przez Biuro Karier UMCS od 2011 roku monitoringu wykorzystywana jest ankieta internetowa, która nie zawiera jednak pytań dotyczących oceny kierunkowych efektów kształcenia, skupiając się w głównej mierze na pytaniach związanych z sytuacją zawodową i zatrudnieniową absolwenta oraz czynnikach je kształtujących. Ograniczeniem prowadzonego przez uczelniane Biuro Karier monitoringu losów absolwentów jest także stosunkowo niski poziom zwrotności (choć należy zauważyć, że dla większości Wydziałów, w tym także akredytowanej jednostki, poziom zwrotów jest dosyć typowy jak dla zastosowanej techniki i wynosi średnio ok. 20%). Należy jednak podkreślić, że w ostatnim czasie podjęte zostały zdecydowane działania polegające m.in. na opracowaniu i wdrożeniu programu lojalnościowego „Absolwent UMCS”, który powinien przyczynić się do zwiększenia responsywności przedmiotowych badań. Ponadto Biuro Karier UMCS prowadzi także aktywne działania w mediach społecznościowych, poprzez które możliwy jest stały kontakt z absolwentami.

Na podstawie badania losów absolwentów Biuro Karier opracowuje także raporty dedykowane poszczególnym wydziałom. Krótkie, podsumowujące najważniejsze wyniki raporty z monitoringu, jeśli pozwala na to poziom zwrotności ankiet, są opracowywane także dla poszczególnych kierunków. Obejmują one wnioski dedykowane poszczególnym jednostkom bądź kierunkom, jednak wnioski te dotyczą spraw natury ogólnej (sytuacja zawodowa absolwentów, typowe miejsce zatrudnienia, poziom zarobków etc.) i nie odnoszą się do kierunkowych efektów kształcenia, co powoduje, że opracowania te, jak też prowadzony monitoring mają obecnie dość istotne ograniczenia dla skutecznego weryfikowania efektów i ewentualnego modyfikowania programów studiów. Mimo tych ograniczeń należy podkreślić i docenić próbę formułowania wniosków i zaleceń w tychże raportach, które dotyczą pozostałych aspektów związanych z ofertą, jak też jakością kształcenia i mogą być skutecznie wykorzystywane przez gremia wydziałowe odpowiedzialne za proces zapewnienia jakości kształcenia. Mimo to, warto uzupełnić ankietę o moduł pytań skierowanych do absolwentów poszczególnych kierunków, odnoszących się do treści programowych oraz wziąć pod uwagę przeprowadzenie badań jakościowych z absolwentami poszczególnych kierunków (np. z wykorzystaniem techniki zogniskowanego wywiadu grupowego).

Wewnętrzne procedury dotyczące optymalizacji wykorzystania potencjału ludzkiego, w tym kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia zostały określone na ocenianym Wydziale w Procedurze doboru i zapewniania jakości kadry dydaktycznej, stanowiącej załącznik do 23/65/2015 Uchwały Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS z dnia 21 października 2015 roku. Zgodnie z tą procedurą „politykę kadrową na Wydziale realizuje Dziekan wraz z Dyrektorami Instytutów w porozumieniu z Rektorem UMCS.” Procedura określa zasady ustalania minimum kadrowego, zasady powierzania zajęć dydaktycznych nauczycielom akademickim zgodnie z ich kompetencjami oraz ewaluacji kadry dydaktycznej. Określone w tej procedurze działania w zakresie ewaluacji kadry dydaktycznej polegają głównie na: corocznym przeglądzie kadry pod względem dorobku naukowego, ocenie zajęć dydaktycznych przez studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych, hospitacji zajęć dydaktycznych dokonywanej przez Kierowników Zakładów, okresowej ocenie pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych w zakresie realizowania obowiązków naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych na rzecz Wydziału i Uczelni oraz wybory wykładowcy roku przez studentów. Jednostka wdrożyła także procedurę wykorzystania wyników badań projakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS odnoszącą się m. in. do doskonalenia oceny postępów studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych poprzez ankietyzację zajęć. Procedury ankietyzacji podlegają doskonaleniu i odbywa się to z udziałem studentów – studenci mogą i wypowiadają się na temat kwestionariuszy ankietowych w samych ankietach oraz na forum Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, a wnioski te są brane pod uwagę. Badanie cechuje wysoka zwrotność - z Wydziału Pedagogiki i Psychologii w badaniu w roku 2015/2016 uczestniczyło 39% studentów. Zanonimizowane raporty z badań zawierające interesujące dla studentów wnioski dostępne są na stronie internetowej Uczelni – należy docenić fakt, że Uczelnia dba o transparentność i dostępność wyników badań dla studentów. W ramach przyjętej procedury tworzony jest raport z przeprowadzonych działań po analizie wyników ankiety, który następnie przekazywany jest Rektorowi. Działania opisane w raporcie obejmują nie tylko doskonalenie samego procesu kształcenia (np. rozmowy z

pracownikami ocenionymi poniżej 3,5), ale również szereg wniosków wobec osób odpowiedzialnych za sposób realizacji procedury (zaakcentowanie konieczności dalszego publikowania wyników ankietyzacji, potrzeba modyfikacji wzoru kwestionariusza ankietowego w przypadku oceny praktyk zawodowych). Procedura wykorzystania wyników badań projakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS w ramach narzędzia „Ogólne badanie jakości kształcenia” obejmuje również analizę opinii odnośnie obsługi administracyjnej. Procedurę ankietyzacji oraz sposób jej wykonania i udoskonalania należy ocenić bardzo wysoko. Jednostka w ramach Procedury wykorzystania wyników badań projakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS prowadzi również ewaluację studiów podyplomowych i kursów dokształcających w omawianym obszarze (tj. opinie na temat wykładowców).

Akredytowana jednostka prowadzi ocenę kadry wspierającej proces kształcenia z wykorzystaniem ankiety także wśród doktorantów. Świadomość doktorantów obecnych na spotkaniu z ZO na temat tej ankiety i jej wyników była dość niewielka.

W przypadku oceny osób biorących udział w procesie kształcenia w ramach oceny poszczególnych modułów kształcenia funkcjonuje jedynie jeden system oceny dla wszystkich stopni prowadzonych studiów składający się z ankiety wypełnianej elektronicznie dotyczącej modułu kształcenia. Doktoranci oceniani są tymi samymi metodami, którymi oceniają sposób prowadzących zajęcia na studiach doktoranckich.

Samorząd doktorancki nie jest szczególnie zaangażowany w przeprowadzanie procesu ankietowania. Ze względu na relatywnie niewielką grupę jaką stanowią doktoranci na akredytowanej jednostce informacja o procesie ankietowania jest upowszechniana w sposób wystarczający.

Zapewnianie jakości kształcenia w obszarze zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów i doktorantów jest prowadzone na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS w oparciu o narzędzie „Ogólne badanie jakości kształcenia”, obejmujące zbieranie informacji na temat warunków procesu kształcenia, w tym jego organizacji, obsługi administracyjnej, systemu informacji studentów, warunków materialnych, lokalowych, działalności Biura Karier czy Biura ds. Studiów i Studentów Zagranicznych. Raporty z przedstawionych badań jak i rozmowy ze studentami potwierdzają wysoką efektywność tego narzędzia. Pozwala on na zidentyfikowanie krytycznych opinii w wielu różnych obszarach, a procedura umożliwia efektywne podejmowanie działań naprawczych – pomimo niewielkiej responsywności ankiet (ok. 14%). Dla potrzeb osób niepełnosprawnych wdrożono procedurę korzystania ze wsparcia w procesie kształcenia przez studenta z niepełnosprawnością obowiązująca na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Opisuje ona szczegółowo proces ubiegania się o dostosowanie procesu kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnej. Okresowy przegląd procedur pozwala na jej uzupełnianie wedle uwag studentów, które zbierane są podczas rozmów indywidualnych w Zespole ds. Osób Niepełnosprawnych oraz za pomocą ankiety „Ogólne badanie jakości kształcenia”. Swoje uwagi studenci zgłaszają również do samorządu studenckiego oraz do opiekunów roczników. Warto zauważyć, że Uczelnia prowadzi też badania jakościowe dotyczące działalności kół naukowych. Głównym celem badania był opis funkcjonowania kół naukowych na Uczelni. Badanie zostało przeprowadzone metodą zogniskowanego wywiadu grupowego tzw. Fokus. Raport z badania, dostępny na stronie internetowej Uczelni, daje wgląd w większość problemów organizacyjnych, z którymi borykają się koła naukowe. Doceniając istnienie tak niestandardowego narzędzia projakościowego, należy zalecić dalsze jego rozwijanie i uzupełnienie o zagadnienia dotyczące internacjonalizacji działań, zwłaszcza w kontekście braku działalności międzynarodowej kół naukowych na wizytowanym Wydziale. Jednostka w ramach Procedury wykorzystania wyników badań projakościowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS prowadzi również ewaluację studiów podyplomowych i kursów dokształcających w omawianym obszarze – zawarte są tam pytania dotyczące sposobu organizacji kursu/studiów, polityki informacyjnej, warunków kształcenia etc.

Oceniana jednostka umożliwia także ocenę zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, doktorantom. Doktoranci obecni na spotkaniu z ZO podkreślali również możliwość zgłaszania zapotrzebowania na elementy infrastruktury dydaktycznej i zasobów bibliotecznych bezpośrednio do władz ocenianej jednostki.

Kwestie dotyczące oceny wsparcia doktorantów (niemające swojego źródła w Funduszu Pomocy Materialnej) były poruszane w ankiecie „Jakość kształcenia na studiach III stopnia”, która była przeprowadzana wśród wszystkich doktorantów UMCS z podziałem na jednostki prowadzące studia doktoranckie. Opracowany raport z ankiety był również dyskutowany w gronie Zespołu Programowego Studiów Doktoranckich.

Prowadzone w tym zakresie działania pro jakościowe spełniają swoją rolę i zadania, które zostały im przypisane w ramach systemu jakości kształcenia.

Zarządzanie informacją na akredytowanym Wydziale odbywa się wielotorowo. Głównym narzędziem wspierającym proces gromadzenia informacji jest system USOS, gdzie umieszczane są aktualne programy i sylabusy oraz który gromadzi informacje o postępach w nauce poszczególnych studentów. Proces składania i archiwizacji prac dyplomowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS od roku akademickiego 2015/2016 przebiega zgodnie z ustaleniami zawartymi w Zarządzeniu Rektora UMCS NR 57/2015 z dnia 5 października 2015r. w sprawie składania i archiwizacji prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD).

Bardzo istotnym miejscem gromadzenia i analizowania informacji w zakresie jakości kształcenia jest także dokumentacja poszczególnych zespołów i komisji wyspecjalizowanych w różnych obszarach jakości kształcenia. Raporty sporządzane przez te komisje stanowią bogate źródło informacji na temat jakości kształcenia.

Publiczny dostęp do realizowanej polityki jakości kształcenia oraz aktualnych programach studiów i organizacji kształcenia odbywa się głównie poprzez stronę internetową Uczelni oraz Wydziału. Zespół ds. Promocji Wydziału współpracujący z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia monitoruje jakość, kompletność, aktualność i komunikatywność informacji zamieszczanych na stronie Wydziału. Wydziałowy Zespół ds. Sylabusów monitoruje umieszczenie sylabusów modułów/przedmiotów przez pracowników poszczególnych Zakładów. Praca Zespołu nadzorowana jest przez Prodziekana ds. Kształcenia.

Przyjęty system informacji studentów – tradycyjny i elektroniczny zawarty jest w Procedurze wsparcia udzielanego studentom i doktorantom na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Procedura określa zasady informowania studentów o zasadach i sposobie prowadzenia zajęć dydaktycznych, założonych efektach kształcenia, warunkach usprawiedliwiania i odrabiania nieobecności na zajęciach, zasadach zaliczenia zajęć, terminach konsultacji prowadzącego. Pytania co do realizacji obowiązku prowadzącego zajęcia w zakresie informowania o tych kwestiach znajdują się też w ankiecie ewaluacyjnej, wypełnianej przez studentów. Rozwiązania te należy ocenić dobrze.

Publiczny dostęp do realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów wedle dostępnych dla ZO kwestionariuszy ankiet – nie jest oceniany.

W ramach spotkań z ZO doktoranci nie krytykowali jednak polityki informacyjnej w tym zakresie. Podkreślali również zaangażowanie samorządu doktoranckiego w organizację spotkań i szkoleń na początku roku akademickiego. W ich trakcie przedstawiciele samorządu doktorantów przedstawiali m.in. ogólne informacje na temat funkcjonowania studiów doktoranckich na akredytowanej jednostce, świadczeniach dla doktorantów i funkcjonowaniu Samorządu Doktoranckiego.

Jednostka posiada system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zapewniający istotny udział wszystkich interesariuszy, w tym studentów i doktorantów. Jednostka włączyła studentów w obszar zapewniania jakości kształcenia, a udział ten jest bardzo efektywny, co potwierdzają liczne przykłady przedstawione w dokumentacji oraz przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy. Należy bardzo dobrze ocenić i uznać za dobrą praktykę powołanie na niskim szczeblu hierarchii wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia Zespołów Mediacyjnych z udziałem studentów. Przedstawiciele studentów angażuje się w dyskusje na złożone tematy związane z procedurami wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, programami studiów oraz zakładanymi efektami kształcenia – jest to w przeważającej mierze zasługą wysiłków władz zmierzających do maksymalnej aktywizacji samorządu studenckiego.

Akredytowana jednostka opracowuje i realizuje liczne procedury mające na celu badanie określonych elementów systemu zapewniania jakości kształcenia. Samorząd doktorancki jest także traktowany jako partner w

prowadzeniu ustaleń w tym zakresie i uczestniczy w opiniowaniu i tworzeniu tych procedur.

Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie jakości zidentyfikowanych procesów, a w procedurach tych uwzględnia się rolę studentów i ich przedstawicieli.

2.3

Sposoby monitorowania funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zostały określone w Uchwale Nr 64/62/2015 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia procedury dotyczącej wykorzystania wyników badań projakościowych, która powstała jako akt wykonawczy do Zarządzenia Rektora UMCS z dnia 29 maja 2014 roku w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia.

Dokument określa obszary jakości kształcenia, które poddawane są monitorowaniu i ocenie. W każdym obszarze wytyczane są zadania z podaniem zarówno podmiotu wykonawczego, jak i monitorującego, a także sposób wykonania badania oraz dokumentację, którą w większości stanowią raporty poszczególnych zespołów i komisji. Corocznie WZJK przygotowuje także raport samooceny obejmujący analizę i ocenę procedur i narzędzi systemu. Formułowane są w nim rekomendacje, stanowiące podstawę działań doskonalących systemu jakości na kolejny rok akademicki.

Prawo monitorowania procedur systemu jakości kształcenia oraz narzędzi w nich wykorzystywanych mają interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni, którzy mogą przekazywać swoje sugestie w formie pisemnej do WZJK, który rozpatruje je na swoich posiedzeniach oraz przekazuje do zatwierdzenia Radzie Wydziału.

Wydział na bieżąco dokonuje nie tylko oceny jakości kształcenia, ale także procedur i narzędzi, a ich zmiana następuje w miarę potrzeb.

Uczelniana komisja ds. jakości bardzo wysoko ocenia system wydziałowy – często wydziałowe rozwiązania są przykładem dla uczelnianych struktur.

3. Uzasadnienie

4. **Zalecenia:**

- 1) **Stworzenie nowych lub modyfikacja istniejących narzędzi oceny elementów procesu kształcenia, które koncentrowałyby się na aspektach charakterystycznych dla studiów doktoranckich,**
- 2) **Stworzenie narzędzia oceny publicznego dostępu do realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,**
- 3) **Stworzenie formy udostępniania wyników prowadzonych badań ankietowych doktorantom nieuczestniczącym w pracach Rady Wydziału czy Samorządu doktoranckiego.**

3. Efektywność polityki kadrowej realizowanej w jednostce

3.1 Jednostka dysponuje zasobami kadrowymi dostosowanymi do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej, naukowej lub badawczo-rozwojowej. *

3.2 Jednostka prowadzi efektywną politykę kadrową umożliwiającą właściwe wykorzystanie potencjału pracowników naukowo-dydaktycznych, rozwój ich kwalifikacji i pozyskiwanie nowych pracowników oraz sprzyjającą umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

W strukturze organizacyjnej ocenianego Wydziału funkcjonują dwa Instytuty: Pedagogiki (Zakład Teorii Wychowania, Zakład Socjopedagogiki Specjalnej, Zakład Pracy Socjalnej, Zakład Psychopedagogiki Specjalnej, Zakład Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej, Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej, Zakład Pedagogiki Przedszkolnej, Zakład Pedagogiki Pracy i Andragogiki, Zakład Pedagogiki Kultury, Zakład Metodologii Nauk Pedagogicznych, Zakład Historii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej, Zakład Edukacji Międzykulturowej, Zakład Dydaktyki, Pracownia Komunikacji Multimedialnej) oraz Psychologii (Zakład Psychologii Ogólnej Zakład Metodologii i Diagnozy Psychologicznej Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii Zakład

Psychologii Emocji i Poznania Zakład Psychologii Rozwoju Człowieka i Psychologii Przemysłowej Zakład Psychologii Wychowawczej i Psychologii Rodziny Zakład Psychologii Społecznej). Na Wydziale zatrudnionych jest 140 pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. Wśród nich jest 43 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych (9 profesorów tytularnych w tym 1 osoba na ¼ etatu i 34 doktorów habilitowanych) oraz 58 adiunktów ze stopniem doktora, 23 asystentów i 16 pracowników na etatach dydaktycznych. Gwarantują oni minimum kadrowe dla prowadzonych na Wydziale kierunków (pedagogika I i II stopień, pedagogika specjalna I i II stopień, praca socjalna I i II stopień, animacja kultury I i II stopień, psychologia - jednolite magisterskie), współkreując i dookreślając Wydział pod względem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym. Analizując kwalifikacje, a przede wszystkim dorobek naukowy kadry należy stwierdzić, iż zasoby kadrowe Wydziału stanowią właściwą podstawę do prawidłowo prowadzonej działalności dydaktycznej na I, II i III stopniu kształcenia. Jednostka, co potwierdzono na spotkaniu ZO PKA z kadra naukowo-dydaktyczną Wydziału, gwarantuje odpowiednie warunki w zakresie działalności badawczej, mogącej następnie przekładać się na wykorzystywanie najnowszej i aktualnej wiedzy podczas prowadzenia procesu dydaktycznego ze studentami/doktorantami.

3.2.

Polityka kadrowa prowadzona na ocenianym Wydziale nie budzi większych zastrzeżeń. W Jednostce zatrudniona jest wykwalifikowana kadra profesorów, doktorów habilitowanych, doktorów i w mniejszym stopniu magistrów. W ostatnich pięciu latach widoczny jest znaczny rozwój kadry Wydziału, w tym 3 tytuły profesorskie i 20 habilitacji. Osoby, które odpowiadają na Wydziale za politykę kadrową określają to jako swoisty przełom. Jest to znaczny potencjał naukowy i rozwojowy, który zapewnia wysoką jakość procesu kształcenia oraz szerokie możliwości badań naukowych. Należy także zauważyć także, iż w ostatnim czasie (8 lat) na Wydziale zmniejszono się zatrudnienie o 40 osób (odejście na emeryturę, zwolnieni z powodu braku osiągnięć naukowych oraz inne osoby, które odeszły z innych przyczyn). Władze Wydziału twierdzą, iż nie destabilizuje to pracy Wydziału, pomimo nieodtwarzania tych etatów. Jeżeli jednak istnieje potrzeba zatrudnienia w miarę zaistniałych potrzeb rozwojowych i dydaktycznych Wydziału, to nie ma problemów z rozpisaniem konkursu na poszczególne stanowisko. Na Wydziale występują także stanowiska profesorów wizytujących, gdzie zaprasza się do współpracy uznanych i cenionych w środowisku naukowym profesorów. Niewątpliwie wzmacniają oni swoim autorytetem siłę naukowo-badawczą ocenianego Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Na Wydziale funkcjonuje i obowiązuje system oceny okresowej pracowników. Pracownik oceniany jest w trzech zakresach: naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym. W Jednostce istnieje ranking dla najlepiej punktujących, którzy mogą liczyć na finansowe dodatki projakościowe.

Polityka publikacyjna prowadzona przez pracowników Wydziału z roku na rok jest efektywniejsza, o czym mowa w podpunkcie 1.4. niniejszego raportu. Wynika to z analizy sprawozdań/ protokołów odbioru i oceny zadań badawczych wykonywanych na Wydziale PiP w poszczególnych latach (w szczególności lata 2013, 2014, 2015). Przykładowo w roku 2015 łączna liczba publikacji pracowników Wydziału wyniosła: 28 monografii autorskich w języku polskim, 1 monografia w języku ukraińskim, 1 monografia pod redakcją w języku angielskim, 25 monografii w języku polskim pod redakcją pracowników Wydziału, 32 rozdziały w pracach zbiorowych obcojęzycznych, 123 rozdziały w pracach zbiorowych polskojęzycznych oraz publikacje w czasopiśmie naukowych (lista A MNiSW - 3, lista C MNiSW- 3, lista B MNiSW - 94, inne czasopisma zagraniczne - 8), inne publikacje 5. pracownicy Wydziału obydwu Instytutów uczestniczą także czynnie w konferencjach naukowych. W Instytucie Pedagogiki 151 osób uczestniczyło w 60 konferencjach międzynarodowych, 78 osób uczestniczyło w 53 konferencjach krajowych. Natomiast w Instytucie Psychologii 40 osób uczestniczyło w 10 konferencjach międzynarodowych, 66 osób w 38 konferencjach o wymiarze krajowym.

Na Wydziale widoczne są również kroki podejmowane przez pracowników w kierunku pozyskiwania środków zewnętrznych, czego wymiernym efektem jest aplikowanie o granty przede wszystkim z NCN. Z zestawienia otrzymanego z Wydziału wynika, że w latach 2013-2016 (do maja) aplikowano o 32 granty na kwotę 7306884 zł. Władze Wydziału, jak i pracownicy widzą potrzebę dalszego aplikowania o granty, by pozyskiwać środki zewnętrzne na prowadzenie badań, lecz wyrażają swoją dezaprobatę oraz zasmucenie z powodu trudności, czy możliwości otrzymywania środków z niniejszych grantów. Mimo to warto jednak stale motywować pracowników do podejmowania prób w celu pozyskiwania środków zewnętrznych przeznaczonych na prowadzenie działalności badawczej, co czym rozmawiano podczas spotkania ZO PKA z Władzami Wydziału.

Oceniając stan faktyczny umiędzynarodowienia kadry naukowo – dydaktycznej, pracownicy podczas spotkania ZO wypowiedzieli się pozytywnie na temat warunków stworzonych kadrze w zakresie współpracy zagranicznej, możliwości publikowania, oraz wyjazdów konferencyjnych. Wspólne działania członków organizacji mogą być następnie implementowane na grunt krajowy i stosowane w pracy naukowo - dydaktycznej. Wspomniany obszar współpracy międzynarodowej optymalizuje wydawanie wspólnych zagranicznych publikacji naukowych, serii wydawniczych, czy też publikowanie w znaczących i prestiżowych czasopismach naukowych o zasięgu bezdyskusyjnie międzynarodowym. Wymiernym aspektem umiędzynarodowienia jest prowadzenie zajęć przez doktorantów z Ukrainy, wyjazdy pracowników Wydziału na konferencje zagraniczne w Europie (np. Ukraina, Litwa, Czechy, Słowacja, Chorwacja, Włochy, Wielka Brytania, Hiszpania, Szwecja, Austria, Francja, Słowenia, Portugalia) i poza nią (Albania, USA, Brazylia), przyjazdy pracowników z ośrodków zagranicznych na konferencje i seminaria organizowane przez Wydział (np. Międzynarodową Konferencję Naukową pt. Psychopedagogiczne problemy edukacji i funkcjonowania człowieka – teoria i praktyka. Konferencja zgromadziła 47 gości zagranicznych z uniwersytetów partnerskich). Jednostka czyni starania o pozyskanie kadry z innych jednostek naukowych na stanowisko Visiting profesor na rok akademicki 2016/ 2017. Pracownicy prowadzą za granicą wykłady otwarte i warsztaty. Dotyczą one głównie nowatorskich rozwiązań pedagogiki przedszkolnej, w tym edukacji autorskiej i alternatywnej.

Jednostka stara się jednocześnie o pozyskanie nowych kontaktów badawczych i dydaktycznych (np. wizyta Pełnomocnika Dziekana ds. współpracy międzynarodowej w Stranmillis University w maju 2016 oraz Uniwersytecie w Urbino – podjęto wstępne rozmowy i przygotowano listy intencyjne dotyczące przyszłej współpracy, w tym staży naukowych i przygotowania publikacji ze wspólnym udziałem).

3. Uzasadnienie

Zasoby kadrowe Wydziału PiP UMCS stanowią właściwą podstawę do prawidłowo prowadzonej działalności dydaktycznej na I, II i III stopniu kształcenia. Jednostka, co potwierdzono na spotkaniu ZO PKA z kadrą naukowo-dydaktyczną Wydziału, gwarantuje odpowiednie warunki w zakresie działalności badawczej, mogącej następnie przekładać się na wykorzystywanie najnowszej i aktualnej wiedzy podczas prowadzenia procesu dydaktycznego ze studentami/doktorantami.

Polityka kadrowa prowadzona na ocenianym Wydziale nie budzi większych zastrzeżeń. W Jednostce zatrudniona jest wykwalifikowana kadra pracowników, stanowiących znaczny potencjał naukowy i rozwojowy, który zapewnia wysoką jakość procesu kształcenia oraz szerokie możliwości badań naukowych. Pracownicy publikują, w tym w czasopismach punktowanych przede wszystkim z listy B MNiSW oraz czynnie uczestniczą w konferencjach krajowych i międzynarodowych. Kadra aplikuje także o granty zewnętrzne, lecz nieskutecznie w wielu przypadkach.

Kadra naukowo – dydaktyczna, uczestnicząc w zagranicznych międzynarodowych konferencjach naukowych poznaje nowe metody badawcze, zapoznaje się z nowymi osiągnięciami naukowymi w skali europejskiej, czy ogólnosiwiatowej. W ocenie Zespołu Oceniającego jest to doskonały sposób nawiązywania międzynarodowych kontaktów, które owocują w przyszłości wspólnymi projektami.

4. Zalecenia

- ✓ Stale motywować pracowników do podejmowania prób w celu pozyskiwania środków zewnętrznych przeznaczonych na prowadzenie działalności badawczej.

- ✓ Zwiększyć działalność naukowo – badawczą w ramach pozyskiwania grantów międzynarodowych. Włączyć do procesu internacjonalizacji doktorantów oraz młodszych pracowników naukowych.

4. Zapewnienie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej zgodnie ze strategią rozwoju jednostki

4.1 Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową dostosowaną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach studiów, oraz działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej. *

4.2 Jednostka zapewnia realizację celów strategicznych w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, naukowej lub badawczo-rozwojowej oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

1. *Ocena – w pełni*

2. **Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.**

4.1.

Wydział dysponuje infrastrukturą techniczną niezbędną do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach. Posiada odpowiednią liczbę sal do prowadzenia zajęć dydaktycznych, wyposażonych w sprzęt audiowizualny i komputerowy oraz oprogramowanie zapewniające realizację programu kształcenia. Aktualnie tworzone jest Laboratorium Badawczo-Dydaktyczne. Pracownicy naukowo-dydaktyczni i studenci mają dostęp do literatury i naukowych źródeł informacji (EBSCO, PsychArticles, Psychtest). Literatura przedmiotowa jest gromadzona na bieżąco, zgodnie z profilami i programami studiów oraz potrzebami pracowników i studentów. Zapewniony jest dostęp do komputerów i Internetu poza zajęciami dydaktycznymi dla realizacji zadań w ramach pracy własnej studentów. Możliwe jest korzystanie bez ograniczeń z zasobów Internetu w ramach projektu EDU-ROM. Na Wydziale rozpoczęto dostosowywanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku Instytutu Pedagogiki znajduje się winda osobowa i toaleta dla osób niepełnosprawnych, a sale wykładowe, ćwiczeniowe, pokoje pracowników oraz inne pomieszczenia administracyjne posiadają oznakowania alfabetem Braille'a. Warunki prowadzonych zajęć dydaktycznych są na bieżąco monitorowane i udoskonalane na podstawie analizy danych dotyczących: liczby sal dydaktycznych w stosunku do ilości prowadzonych zajęć, powierzchni pomieszczeń dydaktycznych w stosunku do liczebności osób w grupie; specjalistycznego wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych; dostosowania wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych do profilu prowadzonych zajęć i potrzeb osób z niepełnosprawnością; wyposażenia pracowników każdego zakładu w niezbędne sprzęty. Konieczne uzupełnienia zgłaszane są do obsługi administracyjnej.

Studenci ogólnie dobrze oceniają infrastrukturę Jednostki. W opinii studentów większość sal dydaktycznych jest dobrze wyposażona. Studenci mają zapewniony dostęp do bogatego w ich opinii księgozbioru, a czytelnia i biblioteka są otwarte przez długi czas, w tym również w weekendy. W opinii studentów prowadzący często wykorzystują materiały multimedialne i sprzęt potrzebny do ich uruchamiania (ekrany, rzutniki, głośniki, komputery) są w dobrym stanie, a kadra dydaktyczna potrafi go obsługiwać. Studenci korzystają z parkingu uczelnianego w bardzo korzystnej ich zdaniem cenie.

Zarówno studenci, jak i pracownicy naukowo-dydaktyczni mogą korzystać z zasobów bibliotecznych w Bibliotece Głównej UMCS; Bibliotece Instytutu Psychologii; Bibliotece Instytutu Pedagogiki; bibliotekach innych Wydziałów UMCS (w zależności od zainteresowania).

Dyrektorzy Instytutów mają obowiązek zapewnienia dostępu do komputerów i Internetu poza zajęciami dydaktycznymi dla realizacji zadań w ramach pracy własnej studentów – studenci potwierdzili podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, że obowiązek ten jest realizowany. Do dyspozycji pracowników naukowo-dydaktycznych oraz studentów są pracownie komputerowe, ze stałym dostępem do Internetu. W obu Instytutach znajduje się „Kiosk informatyczny” czynny całą dobę z dostępem do zasobów internetowych UMCS i wszystkich podstron UMCS. Zapewniony jest bezpłatny dostęp do bezprzewodowej sieci WiFi dla wszystkich studentów i pracowników. Posiadacze laptopów, notebooków, tabletów, smartfonów i innych urządzeń mobilnych mogą bez ograniczeń korzystać z zasobów Internetu w ramach projektu EDU-ROM.

W ramach programu pilotażowego, prowadzonego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii (pierwszym wydziale), rozpoczęto dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych. W związku z tym w budynku Instytutu Pedagogiki znajduje się winda osobowa i toaleta dla osób niepełnosprawnych. Do dyspozycji osób niepełnosprawnych ruchowo jest podjazd dla wózków inwalidzkich. Pomieszczenia dydaktyczne mają dwuskrzydłowe drzwi, które również umożliwiają wjazd wózków. Sale wykładowe, ćwiczeniowe, pokoje pracowników oraz inne pomieszczenia administracyjne posiadają oznakowania alfabetem Braille'a.

Za utrzymanie estetyki i czystości pomieszczeń odpowiedzialny jest Kierownik obiektu. Wszelkie uwagi i potrzeby zgłaszane są bezpośrednio do Kierownika obiektu.

Przed rozpoczęciem każdego semestru Dyrektorzy Instytutów dokonują przeglądu warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ocena tych warunków dokonywana jest na podstawie analizy danych dotyczących: a) sal dydaktycznych; b) rozkładu zajęć; c) dostępu do pomocy dydaktycznych; d) poziomu komputeryzacji itp.

Dyrektorzy Instytutów konieczne uzupełnienia zgłaszają do obsługi administracyjnej.

W czasie spotkania ZO z doktorantami, kilkakrotnie podkreślali oni wysoki poziom infrastruktury dostępnej dla doktorantów w tym, w szczególności sali dydaktycznej na potrzeby metody Montessori. Doktoranci pozytywnie oceniali dostępność i wyposażenie audiowizualne sal dydaktycznych, w których prowadzą zajęcia lub, w których prowadzone są zajęcia na studiach doktoranckich.

Bardzo wysoko oceniono zasoby biblioteczne udostępnione w ramach nowoczesnej biblioteki uczelnianej i dostęp do cyfrowych baz danych. W miarę potrzeb jednostka lub opiekuni naukowci dokonują zakupów dodatkowej literatury w odpowiedzi na zapotrzebowanie ze strony doktorantów. Doktoranci oceniają dostęp do niezbędnych zasobów multimedialnych jako wystarczający.

Akredytowana jednostka zapewnia bezpłatny dostęp do Internetu bezprzewodowego studentom i doktorantom. Jakość Internetu bezprzewodowego w opinii doktorantów obecnych na spotkaniu z ZO jest wystarczająca dla ich potrzeb.

4.2.

Wydział dysponuje bazą dydaktyczną i naukową uwzględniającą potrzeby studentów i pracowników, wynikające z prowadzonej działalności, służącej osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz realizowaniu badań naukowych. Sale dydaktyczne w Instytucie Pedagogiki są dostosowane zarówno do profilu prowadzonych zajęć, jak i potrzeb osób z niepełnosprawnością. Pracownicy Zakładów mają zapewniony dostęp do niezbędnego sprzętu ułatwiającego realizację zakładanych efektów kształcenia. Istniejące na Wydziale pracownie oraz wypożyczalnia testów psychologicznych, wspomagają realizację procesu dydaktycznego, w tym prowadzenia zajęć warsztatowych, jak również umożliwiają prowadzenie badań naukowych. Zgodnie ze strategią rozwoju Wydziału prowadzone są działania umożliwiające optymalizację wykorzystania infrastruktury lokalowej do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach.

3. *Uzasadnienie*

Mocną stroną Wydziału jest baza dydaktyczna i naukowa umożliwiająca osiągnięcie przyjętych celów strategicznych oraz założonych efektów kształcenia. Zapewnione są warunki do efektywnej realizacji procesu dydaktycznego na wszystkich kierunkach oraz do prowadzenia wieloprofilowej działalności naukowo-badawczej. Do dyspozycji są dwie biblioteki instytutowe, wypożyczalnia testów psychologicznych oraz pełna infrastruktura multimedialna. Tworzone Laboratorium Badawczo-Dydaktyczne zapewni prowadzenie badań naukowych pracownikom oraz realizację własnych projektów badawczych studentom. Instytut Pedagogiki jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Studenci z Samorządu i Kół Naukowych dysponują oddzielnymi pomieszczeniami

4. *Zalecenia*

Brak.

5. Współdziałanie z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi

5.1 Jednostka, realizując strategię rozwoju, współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi, a także z instytucjami działającymi w jej otoczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz uczestniczy w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich. *

5.2 Jednostka dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, m.in. poprzez mobilność studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich, realizację programów studiów w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1. *Ocena – wyróżniająco*

2. **Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.**

5.1.

Współpraca akredytowanej jednostki z otoczeniem zewnętrznym, różnorodna i bardzo szeroka, jest w wielu przypadkach sformalizowana umowami i porozumieniami z różnymi instytucjami, organizacjami i firmami. Wśród interesariuszy zewnętrznych Wydziału wskazać bowiem należy szereg podmiotów reprezentujących wszystkie sektory (prywatny, publiczny i pozarządowy). Warto podkreślić autentyczne i duże zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych we współpracę, która opiera się w dużym stopniu na wysokim kapitale społecznym, realnych i silnych więziach kształtowanych od lat oraz poczuciu wzajemnego wsparcia (wielu pracowników jednostki aktywnie angażuje się także w działania zewnętrznych podmiotów, instytucji, organizacji etc.).

Główne formy współpracy obejmują m.in. projekty badawcze, ekspertyzy, diagnozy praktyki studenckiej, wolontariat i staże dla studentów, organizację wizyt studyjnych dla studentów, udział pracodawców w pracach zespołów programowych i innych gremiach wchodzących w struktury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, opiniowanie programów praktyk i programów studiów oraz zmian, jakie są w nich proponowane (np. poprzez wskazywanie nowych specjalności), współpracę i udział w konferencjach oraz różnych wydarzeniach związanych np. z popularyzacją nauki i współorganizowaniem wydarzeń kulturalnych, prowadzenie niektórych zajęć dydaktycznych (w tym także na studiach podyplomowych) i zajęć praktycznych dla studentów (także poza uczelnią), współpracę przy opracowywaniu sylabusów, opiniowanie programów studiów podyplomowych oraz umożliwianie studentom pozyskiwania danych i informacji do prac dyplomowych i wiele innych. Istotną rolę we współpracy z otoczeniem zewnętrznym pełni także koła naukowe, które aktywnie współpracują z jednostkami zewnętrznymi realizując m.in. projekty badawcze lub organizując różnego rodzaju warsztaty czy wizyty studyjne dla studentów.

Jako przykład dobrej praktyki należy także wskazać na listę potencjalnych tematów prac dyplomowych zgłoszonych przez Urząd Miasta Lublina, która wynika z potrzeb tej instytucji. Jak do tej pory, ze względu na stosunkowo niedawno sformułowaną propozycję w tym względzie, brak rezultatów tego działania, ale sam pomysł jest warty rozwijania, w tym także poszerzania kręgu instytucji, które również mogłyby formułować względem studentów ocenianej jednostki podobne oczekiwania.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni aktywnie działają także w instytucjach publicznych, organizacjach branżowych oraz firmach. Bliskie, często bezpośrednie i wieloletnie więzi z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym w wymiarze lokalnym i regionalnym to niewątpliwy atut akredytowanej jednostki.

Wydział Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS w Lublinie ściśle współpracuje z Międzynarodowymi Stowarzyszeniami, np. Międzynarodowym Stowarzyszeniem Montessori Europa, ze Światową Organizacją Wychowania Przedszkolnego, Froebel Trust. Jako jedyna jednostka w Polsce posiada w pełni wyposażoną pracownię Montessori oraz materiały metodyczne Froebela. Zakład Pedagogiki Przedszkolnej specjalizuje się w realizacji edukacji według alternatywnych modeli i systemów edukacji małego dziecka, co wymaga wymiany doświadczeń międzynarodowych i w praktyce jest odzwierciedlane w programach kształcenia (np. realizacja modułu i pełnych studiów podyplomowych: w zakresie Pedagogiki Marii Montessori, wprowadzenie od 2014 roku do planu studiów modułu Pedagogika Froebela oraz opracowanie nowych planów specjalności: na 3-letnie studia licencjackie: edukacja alternatywna, a na II stopniu Pedagogika Montessori z zarządzaniem oświatą oraz kursu freblowskiego). Pracownicy Wydziału popularyzują zdobytą wiedzę o międzynarodowym charakterze na warsztatach w środowisku lokalnym, np. w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki, Pikniku Naukowego. Kadra odbywa również staże w ośrodkach zagranicznych na kursach, warsztatach i wizytach studyjnych.

5.2.

Umiejscowienie procesu kształcenia na Wydziale odbywa się m. in. w ramach Erasmus+, umów partnerskich oraz przez realizację zajęć w języku angielskim (ciągle poszerzana oferta). Badacze, praktycy oraz studenci i doktoranci z uczelni partnerskich i stowarzyszeń z całego świata uczestniczą w realizacji różnorodnych celów dydaktycznych. Prowadzą prelekcje, wykłady, szkolenia, warsztaty. Informacje o realizowanych formach współpracy zagranicznej (mobilności, praktyk, programów STT i STA) są upowszechniane w ramach akcji promocyjnych, na stronie internetowej i w mediach społecznościowych. Studentom zagranicznym proponowany jest szeroki zakres kursów prowadzonych w j. angielskim. Oferta programowa jest publikowana i uaktualniana na stronie internetowej Wydziału. Program umiejscowienia

procesu kształcenia na Wydziale oparty jest na wytycznych zawartych w obowiązującej procedurze. Wydział współpracuje z polskimi i zagranicznymi placówkami edukacyjnymi, organizacjami non-profit i innymi jednostkami UMCS nad doskonaleniem międzynarodowej oferty kształcenia.

Ze szczegółowo zweryfikowanej dokumentacji oraz rozmów ZO wynika transfer kontaktów, współpracy międzynarodowych do poszczególnych treści kształcenia. Publikacje pracowników naukowo-dydaktycznych, będące efektem współpracy z organizacjami i instytucjami są uwzględnione w sylabusach, a treści zawarte w publikacjach są przedmiotem treści kształcenia (np. moduł Pedagogika przedszkolna z metodyką, Pedagogika Montessori). Doświadczenia międzynarodowe są także wykorzystywane w planowaniu badań realizowanych w ramach prac magisterskich. Ponadto proces kształcenia na Wydziale jest internacjonalizowany poprzez przyjmowanie gości zagranicznych na wykłady, warsztaty i prelekcje. W każdym roku akademickim odbywa się kilka otwartych wykładów i warsztatów dla studentów pedagogiki i psychologii.

Przykładem wpływu procesu umiędzynarodowienia na proces kształcenia jest funkcjonujący i dynamicznie rozwijający się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Program Erasmus+. W ramach Programu podpisanych jest łącznie 17 umów bilateralnych (12 w Instytucie Psychologii i 5 w Instytucie Pedagogiki). Systematycznie liczba uniwersytetów, z którymi Wydział współpracuje wzrasta, np. w bieżącym roku akademickim podpisano 2 nowe umowy w Instytucie Psychologii (Turcja, Cypr) i przygotowana jest nowa umowa w Instytucie Pedagogiki (Niemcy). W ramach programu Erasmus+ Wydział współpracuje z uniwersytetami z następujących krajów: Wielka Brytania, Hiszpania, Włochy, Portugalia, Holandia, Francja, Litwa, Czechy, Turcja, Niemcy, Cypr. Od kilku lat Wydział Pedagogiki i Psychologii cieszy się dużym zainteresowaniem studentów zagranicznych. Przykładem internacjonalizacji procesu kształcenia jest także udział Wydziału Pedagogiki i Psychologii w programie stypendialnym Rządu RP „Polski Erasmus dla Ukrainy”. W ramach programu na rocznym stypendium przebywał doktorant Uniwersytetu w Czernihowie (Ukraina). Obecnie Zespół ds. współpracy międzynarodowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii przygotowuje Erasmus Education Week, który odbędzie się wiosną 2017 roku i ma stanowić okazję do popularyzowania programu Erasmus+ i jeszcze większego umiędzynarodowienia procesu kształcenia. W opinii ZO PKA Jednostka posiada bogatą ofertę zajęć w języku angielskim dla studentów zagranicznych przyjeżdżających na studia częściowe na UMCS. Równocześnie wyżej wspomniane aspekty umiędzynarodowienia procesu kształcenia nie znajdują odzwierciedlenia na studiach doktoranckich. Ponadto nie wszystkie kierunki uczestniczą w procesie internacjonalizacji procesu kształcenia. Nacisk jest kładziony przede wszystkim na wiodące kierunki studiów (Pedagogika, Psychologia). Na pozostałych kierunkach ZO PKA stwierdza braki w tym zakresie.

3. Uzasadnienie

Doświadczenia międzynarodowe są przedmiotem dyskusji merytorycznych i spotkań z interesariuszami oraz znajdują odzwierciedlenie w treściach kształcenia. Wydział stara się dostosowywać ofertę programową do wymagań rynku i realizacji potrzeby innowacyjności w edukacji, a zarazem kultywowania najlepszych tradycji pedagogicznych i psychologicznych o zasięgu międzynarodowym. Oceniając wpływ umiędzynarodowienia na proces kształcenia w ocenianej Jednostce stwierdzić należy obecność międzynarodowych standardów kształcenia w tym zakresie. Modernizacji ulegają poszczególne programy kształcenia na kierunkach Pedagogika i Psychologia. Pracownicy Wydziału biorą czynny udział w zagranicznych seminariach, wizytach studyjnych, konferencjach kongresach. Zdobyte tam doświadczenia są opisywane i publikowane w artykułach naukowych i książkach metodycznych.

4. Zalecenia

Należy położyć w przyszłości większy nacisk na umiędzynarodowienie procesu kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach (ma to dotyczyć również takich kierunków jak: animacja kulturowa, praca socjalna) w ramach. Jednostki poprzez tworzenie z instytucjami partnerskimi szkół letnich, wykładów specjalizacyjnych w językach obcych dla krajowych studentów, kształtowanie nowych modeli i treści programowych na poszczególnych specjalnościach, opiniowanych przez zagranicznych ekspertów z partnerskich instytucji, organizowanie corocznych serii wykładów i warsztatów dla studentów, które są istotnym elementem

kształcenia.
6. Funkcjonowanie systemu wsparcia studentów i doktorantów
<p>6.1. Jednostka zapewnia studentom i doktorantom wsparcie w zakresie pomocy materialnej, w procesie uzyskiwania efektów kształcenia, oraz rozwoju aktywności naukowej, artystycznej lub sportowej: *</p> <p>6.1.1 Zapewniana przez jednostkę opieka naukowa, dydaktyczna i materialna jest zorientowana na potrzeby studentów i doktorantów oraz uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, *</p> <p>6.1.2 Jednostka wdrożyła skuteczny i przejrzysty system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.</p> <p>6.2 Jednostka wspiera działalność samorządu i innych organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów oraz współpracuje z nimi, mając na uwadze realizację strategii; jednostka przeprowadza działania mające na celu aktywne włączenie studentów oraz doktorantów do prac organów kolegialnych jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza tych, których celem jest zarządzanie procesem dydaktycznym, zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia oraz zapewnianie wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego. *</p>
<p>1. <i>Ocena – w pełni</i></p> <p>2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema yframi.</p> <p>6.1.1</p> <p>W opinii doktorantów jednostka zapewnia opiekę naukową i dydaktyczną na odpowiednim poziomie. Doktoranci obecni na spotkaniu z ZO podkreślili, że liczba godzin zajęć dostosowana jest do ich potrzeb i możliwości. W przypadku, gdy konieczne, w ich ocenie, było zwiększenie liczby godzin seminarium doktoranckiego, to jednostka dołożyła starań by tak się stało. Podczas spotkania z ZO PKA doktoranci wyrazili również opinię, że jednostka w znacznym stopniu zapewnia możliwości do prowadzenia badań, głównie dzięki promotorom/opiekunom naukowym.</p> <p>Oceniając zajęcia doktoranci wypowiedzieli się pozytywnie o ich aspektach przygotowujących do prowadzenia własnych badań lub prowadzenia zajęć dydaktycznych. Doktoranci stwierdzili, że w pewnym stopniu prowadzący zajęcia starają się nawiązywać do niektórych elementów realizowanych przez doktorantów projektów badawczych.</p> <p>Doktoranci pozytywnie ocenili współpracę z opiekunami naukowymi, którzy według doktorantów starają się w znacznym stopniu wspierać ich w realizowanych badaniach np. poprzez wsparcie w zdobywaniu niezbędnej literatury i materiałów badawczych, które często pozyskują w ramach realizowanych przez siebie grantów, jak również dostępność opiekunów naukowych w razie potrzeb konsultacji.</p> <p>W zakresie wsparcia materialnego doktoranci oceniają zasady jako przejrzyste i niestwarzające problemu. Doktoranci mogą ubiegać się o stypendium doktoranckie, zwiększenie stypendium doktoranckiego oraz wszelkie świadczenia z Funduszu Pomocy Materialnej.</p> <p>Kwestie świadczeń z Funduszu Pomocy Materialnej reguluje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów UMCS wprowadzony Zarządzeniem nr 60/2014 Rektora UMCS z późniejszymi zmianami. W przypadku przepisów szczegółowych dotyczących wszystkich świadczeń zastosowano jednak nietypową metodę odniesienia się do analogicznych regulacji tj. Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów UMCS oraz Regulaminu przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów UMCS, stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 55/2014 i stosowania ich przepisów odpowiednio. O ile wprost nie jest to niezgodne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, gdyż równolegle istnieją odpowiednie Regulaminy dla</p>

świadczeń przyznawanych studentom, jak i tych przyznawanych doktorantom, to z pewnością utrudniają korzystanie z przepisów doktorantom, którzy obecnie muszą znać 4 różne akty prawne, a przepisy dwóch z nich traktować odpowiednio. Co więcej taka konstrukcja przepisów dotyczących świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów ogranicza kompetencje uczelnianego organu samorządu doktoranckiego gwarantowane art. 199 ust. 4 oraz art. 186 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, które nie mają możliwości ustalenia wraz z władzami rektorskimi porozumienia w zakresie przepisów dotyczących świadczeń dla doktorantów z Funduszu Pomocy Materialnej.

Dodatkowo doktoranci mają możliwość ubiegania się o miejsce w Domach Studenta. Doktoranci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie znali jednak żadnej osoby korzystającej z tej możliwości, ani problemów z tym związanych. W zakresie innego typu pomocy materialnej doktoranci mają również możliwość uzyskania wsparcia w zakupie literatury niezbędnej do pracy naukowej ze środków w dyspozycji dziekana oraz uzyskiwania niewielkich grantów na realizację badań. W tym ostatnim na uwagę zasługuje szczegółowy regulamin określający kryteria na jakich przyznawane są wspomniane granty. Pod uwagę brany jest w tym wypadku dorobek naukowy doktoranta, co w ich ocenie motywuje ich do pracy i rozwoju naukowego.

Oceniana jednostka nie ma procedur dotyczących wsparcia doktorantów z niepełnosprawnościami. Są za to opracowane na poziomie uczelni i wydziału procedury skierowanie do studentów z niepełnosprawnościami. W ocenianej jednostce zostały one określone w formie uchwały Rady Wydziału nr 66/62/2015 z 17 czerwca 2015 r. Procedury przewidują pozyskanie wsparcia w procesie kształcenia przez studentów z niepełnosprawnościami w różnej formie m.in. transportu, tłumaczy języka migowego, czy określenia indywidualnej organizacji studiów. W opinii Kierownika Studiów Doktoranckich, w którego kompetencjach leży również opieka nad doktorantami z niepełnosprawnościami, jednostka jest przygotowana na stosowanie opracowanych procedur również w odniesieniu do doktorantów.

Polityka informacyjna w zakresie pomocy materialnej nie jest realizowana w wystarczającym stopniu, odpowiednie dokumenty są dostępne na stronach uczelni, ale już na stronie Wydziału nie są one dostępne. Dostępne są jedynie materiały dotyczące stypendium doktoranckiego, zwiększenia stypendium doktoranckiego oraz stypendium dla najlepszych doktorantów. Jednakże doktoranci na spotkaniu z ZO nie krytykowali dostępu do informacji w zakresie pomocy materialnej i określali go jako wystarczający.

W zakresie obsługi administracyjnej doktoranci ani samorząd doktorancki nie zgłaszały żadnych uwag. Współpracę z kierownikiem studiów doktoranckich oraz administracją studiów doktoranckich oceniali.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym bardzo dobrze ocenili system pomocy materialnej. W opinii studentów stypendia są wypłacane na przejrzystych zasadach, terminowo, a procedury ich przyznawania są sprawiedliwe i nieskomplikowane. Procedura oceniania i premiowania studentów obowiązująca na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS szczegółowo opisuje wszystkie etapy oceniania, w tym przyznawania nagród i stypendiów.

Studenci bardzo dobrze ocenili kompetencje kadry dydaktycznej oraz wsparcie prowadzących w procesie kształcenia. W opinii studentów zapewnia się swobodny dostęp do kadry, w tym również poza zajęciami, w ramach konsultacji lub drogą e-mail. Studenci mają zapewniony dostęp do materiałów dydaktycznych, z których część znaleźć mogą w platformie internetowej. Studenci wysoko oceniają możliwości, jakie dają im koła naukowe, wskazując, że Jednostka silnie wspiera ich działalność, w tym finansując wyjazdy na konferencje. Studenci publikują też własne prace naukowe oraz prowadzą badania z pracownikami. Studenci mogą rozwijać się w sekcjach sportowych.

Studenci dobrze oceniają system praktyk, podkreślając fakt, że Jednostka oferuje listę sprawdzonych praktykodawców, umożliwiając jednocześnie zaliczanie praktyki w innych miejscach. Sposób weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia pozwala zdaniem studentów na ogólną ocenę, czy efekty zostały osiągnięte, ocenia się też stopień osiągnięcia zakładanych.

Zakres pomocy udzielnej studentowi z niepełnosprawnością podejmującemu studia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS określony jest przez wewnętrzne akta prawne UMCS, w tym przez Regulamin studiów. Opiekę nad studentami niepełnosprawnymi sprawuje Zespół ds. studentów niepełnosprawnych funkcjonujący w ramach biura odpowiedzialnego za sprawy studenckie zgodnie z zakresem działalności. Obsługę administracyjną studentów prowadzą dziekanaty wydziałów i odpowiednie jednostki administracyjne Uniwersytetu. Osoby niepełnosprawne obsługiwane są poza kolejnością na podstawie dokumentu wydanego przez Zespół ds. studentów niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni korzystać mogą z wielu rodzajów udogodnień – bezpłatnego transportu, pomocy asystenta, wypożyczalni sprzętu, dodatkowych lektoratów z języka angielskiego, wyjazdów dydaktycznych etc. Budynki wydziałowe, w miarę możliwości, przystosowane zostały do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku Instytutu Pedagogiki znajduje się winda osobowa i toaleta dla osób niepełnosprawnych, a sale wykładowe, ćwiczeniowe, pokoje pracowników oraz inne pomieszczenia administracyjne posiadają oznakowania alfabetem Braille'a. Warunki prowadzonych zajęć dydaktycznych są na bieżąco monitorowane i udoskonalane na podstawie analizy danych dotyczących: liczby sal dydaktycznych w stosunku do ilości prowadzonych zajęć, powierzchni pomieszczeń dydaktycznych w stosunku do liczebności osób w grupie; specjalistycznego wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych; dostosowania wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych do profilu prowadzonych zajęć i potrzeb osób z niepełnosprawnością; wyposażenia pracowników każdego zakładu w niezbędne sprzęty. Konieczne uzupełnienia zgłaszane są do obsługi administracyjnej.

6.1.2

Doktoranci oraz samorząd doktorancki podkreślali, że nieznaną są im przypadki występowania sytuacji konfliktowych w ocenianej jednostce. Został jednak opracowany i przyjęty przez Radę Wydziału system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji problemowych lub konfliktowych na studiach doktoranckich. System przewiduje funkcjonowanie Wydziałowego Zespołu Mediacyjnego dla Studiów Doktoranckich mający pełnić funkcję mediatora w sytuacjach konfliktowych. W skład WZM wchodzi również doktorant delegowany przez samorząd doktorancki jednostki.

Na Wydziale funkcjonują opiekunowie roczników, do których studenci mogą zgłaszać się w sytuacjach problemowych. Na Wydziale powołani są również starości, pełniący rolę pośrednika pomiędzy studentami a wykładowcami. W opinii studentów na Wydziale nie występują sytuacje problemowe, które wymagałyby kontaktu z Władzami. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym mieli wiedzę na temat tego, do kogo w takich sytuacjach problemowych, wymagających interwencji, mogą się zgłosić. Osobą taką może być opiekun roku, przedstawiciel samorządu studenckiego.

Na Wydziale funkcjonują wydziałowe systemy rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji problemowych lub konfliktowych – dla studentów i dla doktorantów. Na każdy rok akademicki powoływane są odnośne zespoły mediacyjne. W skład zespołu wchodzi następujące osoby: prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii odpowiednio – do spraw studenckich lub nauki i współpracy międzynarodowej, dyrektor Instytutu Pedagogiki lub Psychologii oraz przedstawiciel samorządu studentów/doktorantów. Na Wydziale dąży się, aby sytuacje sporne były rozwiązywane na możliwie najniższym szczeblu oraz przy maksymalnym zaangażowaniu studentów/doktorantów oraz odnośnych samorządów. Sytuacja problemowa lub konfliktowa, w której uczestniczy student lub grupa studentów, w zależności od swej specyfiki, jest rozwiązywana etapowo.

6.2.

Organizację samorządu doktoranckiego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie reguluje Regulamin Samorządu Doktorantów UMCS, który Senat UMCS uznał za zgodny ze Statutem i ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym w dniu 27 września 2006 roku. Organy samorządu doktoranckiego zorganizowane są na dwóch poziomach – ogólnouczelnianym oraz na poziomie samorządów wydziałowych jednostek prowadzących studia doktoranckie.

Regulamin określa rodzaje organów kolegialnych samorządu doktoranckiego, sposób ich wyłaniania oraz ich

kompetencje. Przedstawiciele doktorantów bardzo cenią sposób prowadzenia dialogu z władzami ocenianej jednostki. Należy podkreślić starania władz jednostki, by wszelkie kwestie związane z doktorantami były konsultowane z ich przedstawicielami. We wszelkich organach jednostki, w których doktoranci są dyskutowanym elementem, są przedstawiciele doktorantów. Doktoranci mają również przedstawiciela w Radzie Wydziału, gdzie wraz z przedstawicielami studentów przekracza minimum 20% składu Rady Wydziału określone w art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Jednostka, według przedstawicieli samorządu doktorantów oraz osób uczestniczących w pracach kół naukowych, wspiera w ograniczonym zakresie materialnie i finansowo działania podejmowane przez Samorząd doktorancki wydziału. Nie ma przewidzianego budżetu dla organizacji doktoranckich, a finansowanie ich działań opiera się na finansowaniu działaniowym tj. konkretnych inicjatyw zgłaszanych przez te organizacje. Głównym źródłem finansowania jest budżet uczelnianego samorządu doktoranckiego.

Doktoranci uczestniczą w pracach studenckich kół naukowych jako członkowie oraz opiekunowie. W ocenie doktoranckich członków kół naukowych pozwala to na zdecydowanie wyższą jakość projektów realizowanych przez te organizacje, dzięki współpracy ze studentami.

Jednostka wspiera działalność samorządu we wszystkich potrzebnych obszarach. Studenci włączani są w prace organów kolegialnych Jednostki, studentów zachęca się również do podejmowania samodzielnych działań w obszarze zapewniania jakości kształcenia. W związku z tym studenci prowadzą ankietyzację odnośnie zadowolenia ze studiowania na Wydziale. Przedstawiciele studentów organizują szereg wydarzeń kulturalnych i sportowych, mając na ten cel wyodrębniony budżet. Członkowie samorządu mają dużą wiedzę na temat swoich kompetencji, działają w sposób proaktywny na rzecz społeczności akademickiej. Studenci bardzo dobrze oceniają współpracę z Władzami, przekonując, że ich uwagi są i będą uwzględniane w przyszłości. Władze Wydziału w sposób wyróżniający prowadzą dokumentację odnośnie spotkań ze studentami i podejmowanych na tej podstawie działań. Przedstawiciele samorządu studentów i doktorantów uczestniczą w następujących gremiach: Radzie Wydziału, Radach Instytutów, Wydziałowej Komisji Socjalnej, Komisjach Stypendialnych (w których większość stanowią studenci zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym), Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia, Zespołach Mediacyjnych, Wydziałowych Komisjach Rekrutacyjnych, Wydziałowym Zespole ds. Współpracy Międzynarodowej, Zespołach programowych poszczególnych kierunków studiów, Wydziałowej Komisji ds. potwierdzania efektów uczenia się. Samorzady studentów i doktorantów opiniują oraz akceptują wiele kwestii związanych z procesem kształcenia, m. in. program studiów, procedury doskonalenia jakości kształcenia, zagadnienia na egzamin dyplomowy (dotyczy studentów). Samorząd Studentów przy wsparciu Władz Wydziału organizuje wybór Wykładowcy Roku. Władze Wydziału wspierają uczestnictwo doktorantów w konferencjach naukowych oraz organizacjach konferencji naukowych przez studenckie koła naukowe. Przedstawiciele studentów mają również możliwość uczestnictwa w egzaminach komisyjnych i w organizacji Drzwi Otwartych. Studenci i doktoranci są zachęceni do wypełniania ankiet ewaluacyjnych prowadzonych zajęć, których wyniki są analizowane.

Władze Wydziału wspierają funkcjonowanie kół naukowych również w obszarach związanych z kulturą, np. teatrem.

Poza samorządem doktoranckim nie funkcjonują inne organizacje zrzeszające doktorantów.

3. Uzasadnienie

Oceniana jednostka zapewnia doktorantom wsparcie w zakresie pomocy materialnej, w procesie uzyskiwania efektów kształcenia, oraz rozwoju aktywności naukowej. Samorząd doktorancki oraz koła naukowe funkcjonujące z udziałem doktorantów otrzymują adekwatne do swoich potrzeb wsparcie w zakresie swojego funkcjonowania. Współpraca z samorządem doktoranckim realizowana jest bez większych problemów. Istnieją błędy w przepisach dotyczących niektórych form pomocy materialnej i świadczeń stypendialnych dostępnych

dla doktorantów na poziomie uczelni.

4. Zalecenia

- 1) Stworzenie kompletnych i oddzielnych Regulaminów dotyczących świadczeń pomocy materialnej wypłacanych z Funduszu Pomocy Materialnej dla studentów i doktorantów UMCS w celu:
 - a. Zwiększenia przejrzystości obu systemów pomocy materialnej, gdyż obecny kształt tych przepisów tego nie gwarantuje.
 - b. Zachowania pełnej zgodności z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym tj. odpowiednie stosowanie, gwarantowane art. 199 ust. 4 ustawy, przepisów art. 186 ust. 1 zapewniającego konieczność porozumienia pomiędzy Rektorem a uczelnianym organem samorządu doktorantów przy konstrukcji regulaminu dotyczącego przyznawania pomocy materialnej dla doktorantów.

7. Jakość kształcenia na studiach doktoranckich

7.1 Jednostka opracowała program studiów doktoranckich zapewniający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia właściwych dla obszaru wiedzy, dziedziny nauki oraz dyscypliny naukowej, której dotyczą studia, umożliwiającą uzyskanie stopnia naukowego doktora. *

7.2 Jednostka zapewnia doktorantom prowadzenie badań naukowych, w tym także poza jednostką realizującą kształcenie, oraz umożliwia nawiązywanie krajowych i zagranicznych kontaktów naukowych.

7.3 Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta, niezbędnemu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

7.4 Jednostka stosuje na studiach doktoranckich wiarygodny, rzetelny i przejrzysty system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. *

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

7.1

Na ocenianym Wydziale PiP UMCS w Lublinie prowadzone są studia doktoranckie w dyscyplinie pedagogika w formie studiów stacjonarnych i studiów niestacjonarnych oraz w dyscyplinie psychologia w formie studiów niestacjonarnych.

Sprawy rekrutacji na studia doktoranckie regulowane są uchwałą Senatu UMCS (uchwała nr XXIII-25.15/15 Senatu UMCS w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjęć na studia doktoranckie w roku akademickim 2015/2016; natomiast na rok 2016/2017 - uchwała nr XXIII-34.4/16 Senatu UMCS w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie rekrutacji na stacjonarne i niestacjonarne studia doktoranckie w roku akademickim 2016/2017 UMCS w Lublinie). W §17 i § 18 załącznika nr 1 do uchwały Senatu (r. ak 2016/2017) czytamy m.in., że w postępowaniu kwalifikacyjnym na studia doktoranckie w zakresie pedagogiki oraz psychologii uwzględnia się wynik rozmowy kwalifikacyjnej (jej zakres obejmuje przedstawienie własnych doświadczeń naukowo-badawczych i wstępnego zarysu koncepcji rozprawy doktorskiej), średnią ocen ze studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, aktywność naukową, metodyczną, dydaktyczno-wychowawczą, pracę w kołach naukowych, uczestnictwo w konferencjach, itp., znajomość języków obcych potwierdzoną certyfikatami. Za powyższe kryteria kandydat może maksymalnie otrzymać łącznie 22 punkty.

Informacje dotyczące rekrutacji na studia doktoranckie są przekazywane w sposób przejrzysty i są łatwo dostępne, co potwierdzają obecni uczestnicy studiów III stopnia, oceniając kryteria i procedurę rekrutacji jako prawidłową i odpowiadającą potrzebom kandydatów na studia doktoranckie. W ocenianej Jednostce, z rozmów ZO PKA z osobami odpowiedzialnymi na Wydziale za studia doktoranckie, jak również z przedstawicielami samorządu doktoranckiego wynika, że liczba przyjmowanych doktorantów na Wydziale wydaje się odpowiadać możliwościom i potrzebom dydaktycznym akredytowanej Jednostki.

W dokumentacji ocenianego Wydziału znajdują się programy studiów doktoranckich w dyscyplinach -

pedagogika oraz psychologia. Czas trwania studiów w obu dyscyplinach przewidziano na 4 lata. Poszczególne lata podzielone są na semestry zimowy i letni. Z organizacji roku i trybu zaliczania przedmiotów na studiach doktoranckich w roku akademickim 2015/2016 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS wynika, że semestr zimowy trwa od 1.10.2015 r. do 16.02.2016, a semestr letni od 24.02.2016 r. do 11.07.2016 r. Zajęcia przewidziane programem studiów doktorant realizuje na roku 1, 2 i 3, tak, by na ostatnim roku odbywać już jedynie wymaganą praktykę dydaktyczną oraz brać udział w seminarium doktoranckim. Konstrukcja programów kształcenia na studiach doktoranckich odpowiada potrzebom doktorantów i w ich ocenie właściwie pomaga im w przygotowaniu do pracy naukowej i dydaktycznej. Umożliwia też osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy na zaawansowanym poziomie, umiejętności związanych z prowadzenia badań naukowych (w programie obowiązkowe zajęcia z przedmiotów m.in. metody ilościowej analizy wyników badań, metody jakościowej analizy wyników badań, metody statystyczne analizy wyników badań, metodologia badań naukowych) oraz kompetencji społecznych odnoszących się do działalności naukowo-badawczej charakterystycznej dla obydwu dyscyplin, w których prowadzone są studia III stopnia. Warto zaznaczyć, iż na ocenianym Wydziale funkcjonuje

Zespół programowy studiów doktoranckich, który dokonuje przeglądu programów kształcenia dla doktorantów. W dokumentacji znajdują się stosowne protokoły ze spotkań tej Komisji. Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS obowiązuje uchwała Nr 18/70/2016 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 9 marca 2016 roku w sprawie oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów dokonywana przez kierownika studiów doktoranckich na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Zgodnie z zapisami w uchwale Kierownik studiów doktoranckich na ocenianym Wydziale na podstawie wpisów w indeksie wymaganych programem studiów; Karty okresowych osiągnięć; Opinii opiekuna naukowego lub promotora o postępach w realizacji planu badań naukowych i w opracowaniu treści rozprawy doktorskiej; Sprawozdania z przebiegu badań naukowych, dokonuje corocznej oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych doktorantów.

Program kształcenia na studiach doktoranckich przewiduje praktykę dydaktyczną - 60 godzin prowadzenia zajęć na I roku oraz na kolejnych latach po 90 godzin rocznie - w przypadku doktorantów otrzymujących stypendium doktoranckie. Spełnia to co spełnia kryterium § 6 Rozporządzenia o kształceniu na studiach doktoranckich.

W przypadku doktorantów stacjonarnych, którzy nie otrzymują żadnego stypendium roczny wymiar praktyk wynosi 30 godzin, a w przypadku doktorantów niestacjonarnych – 10 godzin. Wątpliwości jednak może budzić w tym zakresie traktowanie na tych samych zasadach osób, które otrzymują zwiększenie stypendium doktoranckiego i przydzielanie im podobnego obciążenia dydaktycznego przy znacznie mniejszym wymiarze stypendium.

7.2

W ocenianej Jednostce funkcjonuje Wydziałowy regulamin przyznawania środków na finansowanie badań naukowych w ramach dotacji służącej rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, który stanowi załącznik do uchwały nr 14/58/2015 Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS w Lublinie z dnia 18 lutego 2015 r. z późn. zm. Obowiązuje również Wydziałowy regulamin przyznawania środków na finansowanie badań naukowych w ramach dotacji służącej rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich. W regulaminie znajdują się m.in. zasady przyznawania tej dotacji doktorantom, premiujące osoby posiadające dorobek naukowy, co w opinii doktorantów stymuluje ich do działania. W dokumentacji Wydziału znajdują się zestawienia/wykazy udziału doktorantów w konferencjach naukowych w poszczególnych latach (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) oraz wykazy działalności publikacyjnej doktorantów z zakresu pedagogiki oraz z zakresu psychologii (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015). Zaznaczyć należy, iż uczestnicy studiów 3 stopnia publikują zarówno rozdziały w monografiach wieloautorskich, jak i w naukowych czasopiśmie punktowanych. Uczestniczą także czynnie wygłaszając referat przede wszystkim na krajowych konferencjach naukowych. Według danych przedstawionych w raporcie samooceny przez ocenianą Jednostkę, 5 doktorantów uczestniczyło w r. ak. 2013/2014 międzynarodowych projektach badawczych. Podkreślić należy także, iż doktoranci bardzo wysoko oceniają dostępne dla nich zasoby biblioteczne oraz wyposażenie sal dydaktycznych, w tym w szczególności sali przystosowanej do metody edukacyjnej Montessori, oraz podkreślają zainteresowanie władz jednostki stałym doskonaleniem posiadanych zasobów w odpowiedzi na bieżące potrzeby w zakresie prowadzonych przez nich badań naukowych.

7.3

Przyjęte przez Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS zasady dotyczące przypisywania punktów ECTS są zgodne z wymaganiami zawartymi m.in. w Rozporządzeniu MNiSW z dn. 14.09.2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187) - §2 pkt.2) „jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy”. Jak wynika z sylabusów przedmiotowych oraz programów studiów doktoranckich Uczelnia przypisuje punkty ECTS wszystkim przedmiotom znajdującym się w programie studiów. W analizowanych sylabusach uwzględnia się podane wytyczne, jako zasadę miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. W sylabusie znajduje się zapis w rubryce „Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS”, gdzie dokładnie podaje się rozłożenie godzinowe pracy studenta w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem oraz nakład pracy studenta bez kontaktu z wykładowcą. Łączny wymiar punktów ECTS przypisanych do zajęć obowiązkowych, fakultatywnych i praktyk zawodowych objętych programem studiów doktoranckich wynosi 42 punktów, co mieści się w limicie 45 punktów określonym w § 4 Rozporządzenia MNiSW o kształceniu na studiach doktoranckich.

7.4

Sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia prezentowane w sylabusach są prawidłowo dobrane i adekwatne do zakładanych efektów kształcenia oraz dające podstawę do stwierdzenia, iż właściwie monitorowane są postępy w nauce i osiąganie poszczególnych efektów kształcenia przez doktorantów. Trafnie dobrano metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, w powiązaniu z zapewnieniem możliwości sprawdzenia stopnia osiągnięcia przez doktorantów oceny zakładanych efektów kształcenia. W sylabusach znajduje się rubryka „Sposób weryfikacji efektów kształcenia”, gdzie wyszczególniono m. in: kolokwium, egzamin pisemny, egzamin ustny, prezentacja pracy zaliczeniowej, prace pisemne, test, prezentacja multimedialna. W sylabusie podawane są także „Metody i kryteria oceniania”. W sylabusie „seminarium doktoranckie” znajduje się zapis o sposobach weryfikacji efektów kształcenia.

Biorąc pod uwagę etap finalnego i ostatecznego weryfikowania efektu kształcenia, czyli proces przygotowywania dysertacji, to należy podkreślić, iż proceduralnie kształtuje się on na odpowiednim poziomie. Należy jednak mocno podkreślić fakt, który nie jest pozytywny i który może wpływać na to, że nie można do końca procesu, który jest ostatecznym weryfikatorem efektów kształcenia, ocenić w pełni właściwie.

Z danych otrzymanych z Wydziału wynika, iż tzw. skuteczność obron zarówno na pedagogice, jak i na psychologii jest niska. Z danych dotyczących studiów, które powinny być ukończone w dwóch ostatnich latach akademickich, czyli 2013/2014 oraz 2014/2015 wyłania się obraz, który wymaga zdecydowanego wzmocnienia i pogłębionej refleksji.

Nazwa studiów doktoranckich	Zakres posiadanych uprawnień do nadawania stopni naukowych	Forma studiów	Liczba doktorantów	Rok 2013/2014	Rok 2014/2015
	Pedagogika	stacjonarne	przyjętych:	10	9
			którzy ukończyli studia uzyskując stopień naukowy doktora:	-	1
			którzy ukończyli studia nie uzyskując stopnia naukowego doktora:	7	2
skreślonych:			2	2	

	Pedagogika	niestacjonarne	przyjętych:	4	7
			którzy ukończyli studia uzyskując stopień naukowy doktora:	-	1
			którzy ukończyli studia nie uzyskując stopnia naukowego doktora:	2	4
			skreślonych:	1	2
	Psychologia	niestacjonarne	przyjętych:	6	5
			którzy ukończyli studia uzyskując stopień naukowy doktora:	-	-
			którzy ukończyli studia nie uzyskując stopnia naukowego doktora:	3	2
			skreślonych:	1	2

Wydział mając świadomość niskiej skuteczności w zakresie obron doktorskich, już od r. ak. 2015/2016 podjął określone kroki, które w ocenie osób odpowiedzialnych za studia doktoranckie na Wydziale powinny zmienić zaistniałą tendencję. Przejawia się to w m.in. wprowadzeniem nowej karty oceny osiągnięć doktoranta („Opinia opiekuna naukowego/promotora o postępach doktoranta w pracy naukowej i przygotowaniu rozprawy doktorskiej za rok akademicki 20.../20...”); zmiana wzoru sprawozdania doktoranta z działań naukowych w określonym roku akademickim („Sprawozdanie z przebiegu studiów doktoranckich w roku 20.../20...); wprowadzono zapis w szczegółowych zasadach rekrutacji zapis o tym, iż na st. doktoranckie z pedagogiki i z psychologii mogą ubiegać się absolwenci studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich usytuowanych w obszarze kształcenia z zakresu nauk humanistycznych i społecznych (§17 zał. Nr 1 do uchwały Nr XXIII-34.4/16 Senatu UMCS w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne studia doktoranckie w roku akademickim 2016/2017 UMCS w Lublinie); zapis, który mówi o tym, iż w postępowaniu kwalifikacyjnym uwzględnia się wynik rozmowy kwalifikacyjnej, która zawiera m.in. przedstawienie wstępnego zarysu koncepcji rozprawy doktorskiej. Niniejsze inicjatywy należy ocenić pozytywnie.

Właściwie dobrane metody weryfikacji do określonych przedmiotów umożliwiają ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Podczas wizytacji poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć doktorantów). Pozytywne wnioski pojawiają się po analizie protokołów z przeprowadzonych zaliczeń i egzaminów. Są kompletne i sporządzone sumiennie ze zróżnicowanymi ocenami z poszczególnych przedmiotów (m.in. Nowoczesne metody i techniki prowadzenia zajęć – semestr zimowy 2015/2016; Metodologia badań naukowych – semestr zimowy 2015/2016). Podczas wizytacji poproszono także o dostarczenie tzw. prac etapowych doktorantów (np. testy, kolokwia, prace pisemne). W większości analizowanych prac (m.in. Analiza danych ilościowych; Metodologia badań naukowych) były one zgodne z założeniami prezentowanymi w sylabusach przedmiotowych, dające możliwość weryfikacji efektów kształcenia w znacznej mierze z zakresu wiedzy, umiejętności, a w mniejszym z zakresu kompetencji społecznych. W teczках doktorantów znajduje się dokumentacja przebiegu studiów, w szczególności sprawozdanie z przebiegu studiów doktoranckich; Informacja opiekuna naukowego na temat postępów w przygotowaniu rozprawy

doktorskiej; Arkusze hospitacji zajęć dydaktycznych; Karta okresowych osiągnięć doktoranta; wniosek o przyznanie stypendium dla najlepszych doktorantów.

W opinii doktorantów oraz samorządu doktoranckiego na studiach doktoranckich stosowany jest przejrzysty i uczciwy system weryfikowania zakładanych efektów kształcenia i nie wzbudza on ich zastrzeżeń.

3. Uzasadnienie

Na ocenianym Wydziale PiP UMCS w Lublinie prowadzone są studia doktoranckie w dyscyplinie pedagogika w formie studiów stacjonarnych i studiów niestacjonarnych oraz w dyscyplinie psychologia w formie studiów niestacjonarnych. Dla nich też przygotowano programy kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy na zaawansowanym poziomie, umiejętności związanych z prowadzenia badań naukowych (w programie obowiązkowe zajęcia z przedmiotów m.in. metody ilościowej analizy wyników badań, metody jakościowej analizy wyników badań, metody statystyczne analizy wyników badań, metodologia badań naukowych) oraz kompetencji społecznych odnoszących się do działalności naukowo-badawczej charakterystycznej dla obydwu dyscyplin, w których prowadzone są studia III stopnia.

Obciążenie dydaktyczne w postaci praktyk/zajęć prowadzonych przez doktorantów kształtuje się właściwym poziomie. Wątpliwości jednak może budzić w tym zakresie brak większego rozróżnienia w liczbie przypisywanych godzin zajęć do prowadzenia w stosunku do doktorantów ze zróżnicowaną kwotą stypendium. Podobne obciążenie dydaktyczne pojawia się zarówno u doktoranta ze zwiększoną kwotą stypendium doktoranckiego, jak i u tego który posiada znacznie mniejszy wymiar stypendium.

Wydział PiP UMCS zapewnia uczestnikom studiów III stopnia właściwe warunki do prowadzenia badań naukowych, w tym także poza jednostką, oraz umożliwia nawiązywanie krajowych i zagranicznych kontaktów naukowych.

Wydział na studiach doktoranckich stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta, niezbędnemu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia prezentowane w sylabusach są prawidłowo dobrane i adekwatne do zakładanych efektów kształcenia oraz dające podstawę do stwierdzenia, iż właściwie monitorowane są postępy w nauce i osiąganie poszczególnych efektów kształcenia przez doktorantów. Trafnie dobrano metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, w powiązaniu z zapewnieniem możliwości sprawdzenia stopnia osiągnięcia przez doktorantów oceny zakładanych efektów kształcenia.

Biorąc pod uwagę etap finalnego i ostatecznego weryfikowania efektu kształcenia, czyli proces przygotowywania dysertacji, to należy podkreślić, iż proceduralnie kształtuje się on na odpowiednim poziomie. Należy jednak mocno podkreślić fakt, który nie jest pozytywny i który może wpływać na to, że nie można do końca procesu, który jest ostatecznym weryfikatorem efektów kształcenia, ocenić w pełni właściwie. Z danych otrzymanych z Wydziału wynika, iż tzw. skuteczność obron zarówno na pedagogice, jak i na psychologii jest niska. Z danych dotyczących studiów, które powinny być ukończone w dwóch ostatnich latach akademickich, czyli 2013/2014 oraz 2014/2015 wylania się obraz, który wymaga zdecydowanego wzmocnienia i pogłębionej refleksji. Wydział mając świadomość niskiej skuteczności w zakresie obron doktorskich, już od r. ak. 2015/2016 podjął określone kroki, które w ocenie osób odpowiedzialnych za studia doktoranckie na Wydziale powinny zmienić zaistniałą tendencję.

4. Zalecenia

- ✓ Monitorowanie osiągnięcia przez doktoranta wszystkich efektów kształcenia, w szczególności podnoszenia efektywności studiów doktoranckich w kontekście ukończenia studiów i uzyskania stopnia naukowego doktora
- ✓ Rewizja przepisów dotyczących realizacji praktyk doktoranckich w odniesieniu do osób otrzymujących zwiększenie stypendium doktoranckiego.

8. Jakość kształcenia na studiach podyplomowych

8.1 Jednostka umożliwia osiągnięcie przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia uwzględniających wymagania organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy. *

8.2 Jednostka stosuje na studiach podyplomowych wiarygodny, rzetelny i przejrzysty system oceny stopnia

osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

8.3 Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia oraz w weryfikacji i ocenie osiągniętych efektów kształcenia. *

8.4 Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy słuchacza studiów podyplomowych, niezbędnemu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

8.1.

Wydział Pedagogiki i Psychologii posiada w swojej ofercie bogatą ofertę studiów podyplomowych, które cieszą się stałym zainteresowaniem słuchaczy. Poszczególne studia podyplomowe pozwalają na osiągnięcie założonych efektów kształcenia uwzględniających wymagania dotyczące określonych kwalifikacji zawodowych i potrzeby rynku pracy, a także pozwalają na pogłębienie bądź uzyskanie nowej wiedzy i umiejętności. Dobór treści programowych i przedmiotów uwzględnia oczekiwania pracodawców, którzy są włączani w proces opiniowania programów bądź też są inicjatorami określonych zmian.

8.2.

Ocena stopnia osiągnięcia efektów kształcenia na studiach przebiega w oparciu o procedury obowiązujące na Wydziale. Zgodnie z nimi ocena ta jest dokonywana wielopłaszczyznowo i dotyczy prac etapowych, zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych, dokumentujących odbycie praktyki, a także prac końcowych. Dokonywana jest również na podstawie ankiety ewaluacyjnej. Za realizację modułowych efektów kształcenia w oparciu o sprecyzowane sposoby ich osiągania, odpowiadają osoby prowadzące zajęcia. Archiwizują oni szczegółową dokumentację, która poddawana jest analizie przez kierownika studiów. Po zakończeniu każdej edycji studiów kierownik sporządza raport ewaluacyjny, zawierający ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia oraz adekwatności wymagań wobec założonych dla modułu efektów kształcenia. Raport ewaluacyjny jest podstawą zmian w programie kształcenia w kolejnych edycjach.

8.3.

Zgodnie z przyjętymi procedurami projekty efektów kształcenia dla studiów podyplomowych powinny być opiniowane przez Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia i wymagana w tym zakresie jest także opinia interesariuszy zewnętrznych. Wśród dydaktyków prowadzących zajęcia na studiach podyplomowych znacząca jest liczba tzw. praktyków. W niektórych przypadkach udział ten osiąga poziom 50%, a w większości przypadków ok. 30% praktyków wśród ogółu dydaktyków. Wymierny i realny jest także wpływ interesariuszy zewnętrznych na ofertę programową studiów podyplomowych. W szczególności należy tutaj wskazać na studia podyplomowe z zakresu pedagogiki specjalnej oraz diagnozę i terapię osób z autyzmem. Ponadto na modyfikacje programów studiów wpływ mają także opinie uzyskiwane od słuchaczy. Główną i podstawową formą wpływania na proces osiągania, weryfikację i ocenę efektów kształcenia są natomiast praktyki dla słuchaczy studiów podyplomowych, które w ramach poszczególnych kierunków są realizowane przy ścisłej współpracy z wybranymi podmiotami zewnętrznymi.

Studia podyplomowe są objęte także ewaluacją prowadzoną wśród słuchaczy, dla której obowiązuje uczelniany wzór ankiety. Zasady ewaluacji zostały określone w procedurze wykorzystania wyników badań projakościowych i wynikają z treści Zarządzenia Nr 33/2014 Rektora UMCS z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia.

3. Uzasadnienie

4. Zalecenia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Mocne strony

1. Konsekwentna realizacja przyjętej strategii rozwoju wydziału zapewniającej wysoką pozycję wśród innych ośrodków kształcących pedagogów i psychologów.
2. Dynamiczny rozwój naukowy pracowników potwierdzony awansami naukowymi (3 tytuły profesorskie i 20 habilitacji w ciągu 5 lat).
3. Wysoki poziom badań naukowych i liczne publikacje naukowe w ciągu ostatnich 5 lat (87 monografie autorskie i 67 prac naukowych pod redakcją, liczne artykuły w renomowanych czasopismach). Uzyskanie wysokiej punktacji na liście MNiSW czasopism wydawanych przez Wydział (Lubelski Rocznik Pedagogiczny 10 pkt. i Annales Pedagogika i Psychologia 8 pkt.).
4. Wysoka skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, ścisła współpraca z interesariuszami zewnętrznymi oraz utworzenie nowych kierunków kształcenia (animacja kultury, praca socjalna, studia niestacjonarne z psychologii), kilkanaście nowych, atrakcyjnych studiów podyplomowych. Duża skuteczność pozyskiwania wysokobudżetowych grantów dydaktycznych (łącznie wartość ok. 4,5 mln).
5. Wysoki poziom merytoryczno-organizacyjny organizowanych konferencji naukowych z udziałem przedstawicieli różnych ośrodków krajowych i międzynarodowych oraz wybitnych pedagogów i psychologów.

Słabe strony

1. Wciąż mało satysfakcjonujący poziom umiędzynarodowienia wyników badań naukowych i kadry naukowo-dydaktycznej.
3. Mała jeszcze skuteczność w pozyskiwaniu grantów naukowych i niski poziom komercjalizacji badań.
4. Wymaga remontu stan techniczny zabytkowych budynków Wydziału (konieczność remontu budynku Instytutu Psychologii, Oficyny Instytutu Pedagogiki i elewacji głównego budynku Instytutu Pedagogiki).

Szanse

1. Perspektywa poszerzenia i zintensyfikowania współpracy z ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą oraz wymiany pracowników i studentów.
2. Efektywna i ustabilizowana współpraca z interesariuszami zewnętrznymi sprzyjająca wykorzystaniu potencjału otoczenia zewnętrznego w tworzeniu nowych form kształcenia, kompatybilnych z wymogami rynku pracy.
3. Aktywne włączenie się w pozyskiwanie środków finansowych w nowych formach konkursów.
4. Możliwość tworzenia kierunków międzywydziałowych i wykorzystanie potencjału kadry z innych ośrodków naukowych oraz innych dziedzin wiedzy.
5. Poszerzenie oferty edukacyjnej skierowanej do zwiększającej się liczby studentów zagranicznych i

utworzenie kierunku w języku angielskim.

Zagrożenia

1. Niska dotacja budżetowa na szkolnictwo wyższe i zbyt wysoki odpis ze studiów niestacjonarnych na rzecz funduszu centralnego Uczelni.
2. Malejące możliwości zatrudnienia absolwentów wydziału wynikające z trudnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.
3. Zbyt duże obciążenie pracowników naukowo-dydaktycznych pracami administracyjnymi, wynikające ze zbiurokratyzowania szkolnictwa wyższego.

Dobre praktyki

- Publikowanie raportów z przeprowadzonych badań jakościowych w taki sposób, aby respondenci mieli dostęp do przejrzystych podsumowań wraz z opisem działań naprawczych.
- Zaangażowanie studentów w opiniowanie procedur jakościowych.
- Wprowadzenie narzędzia projakościowego pozwalającego na przegląd funkcjonowania kół naukowych.
- Wprowadzenie narzędzia jakościowego w postaci ankiety dla studentów I roku pozwalającego na coroczne usprawnianie procesu rekrutacji.
- Podjęcie działań przez Władze Jednostki na rzecz zaktywizowania samorządu studenckiego w sytuacji, kiedy działał on nieefektywnie. Dzięki odpowiednim ruchom udało się – z poszanowaniem zasad autonomii i samorządności - zachęcić do aktywności w samorządzie studentów pierwszych lat studiów.
- Wdrożenie i stosowanie efektywnej, etapowej, dostępnej w formie opisowej dla studentów procedury rozwiązywania problemów i składania skarg. Procedura zapewnia studentom duże bezpieczeństwo i pozwala działać Zespołom Mediacyjnym na niskim szczeblu hierarchii.
- Stosowanie osobnych procedur jakościowych dla studentów studiów podyplomowych oraz kursów doszkalających.
- Syntetyczne i konsekwentne dokumentowanie przeprowadzonych działań naprawczych, które przekłada się na wnioski pozwalające rokrocznie doskonalić istniejące procedury wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.